Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 108 | Łódź, Poniedziałek, 11 maja 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג כ״ד אייר תרצ״א | № 108

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — דרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

אמעריקא אינטערוועגירט אין מעקסיקא

וועגען די פערפאָל־גונגען אויף יודען

נ י ו - י אָ ר ק, 10 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די וואַשינגטאָנער רעגירונג האָט טעלעגראַפיש אויפגעפאָדערט דעם אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין מעקסיקאָ, אויסצופאָרשען די יודען-פערפאָלגונגען אין מעקסיקאָ און אויך פעסטצושטעלען צי עס זענען נישט פאַרהאַן צווישען די געליטענע יודען, קיין אַמעריקאַנער בירגער.

יודען-פערפאָלגונגען אין מעקסיקא

וועט ברענגען שאדען דעם מעקסיקאַנער האַנדעל אין אויסלאַנד

ד אַ נ צ י ג, 10 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער מעקסיקאַנישער קאָנסול אין דאַנציג האָט מיטגעטיילט דער מעקסיקאַנישער רעגירונג, אַז די דאָרטיגע יודען-פערפאָלגונגען האָבען געמאַכט אַ שווערען-רושם אין אייראָפּע און אַז ער האַלט, אַז דאָס קאָן ברענגען שאָדען דעם מעקסיקאַנישען האַנדעל אין אויסלאַנד.

דערשאָסען א יודישען יונגעל אין מעקסיקא

מ ע ק ס י ק אַ, 9 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער יודישער שילער דוד ראַבינאָוויטש איז דערשאָסען געוואָרען דורך זיינס אַ שול-חבר, אַ מעקסיקאַנער יונגעל.

דער דערשאָסענער איז אַלט געווען 12 יאָהר.

דער דאָזיגער פאַקט, וואָס האָט אַ שייכות מיט דער לעצטער גזירה אויף יודישע הענדלער, האָט געמאַכט אַ שווערען איינדרוק אויף דער יודישער בעפעלקערונג. די אַראָפּגעטריבענע הענדלער פון די האַלעס ערלויבט מען נישט צו דינגען קיין אַנדערע פלעצער אין שטאָט.

אין די פּראָווינץ-שטעט האָט מען אָנגעהויבען צו בעזייטיגען די יודישע הענדלער פון די מאַרק-פלעצער.

קאָמוניקאַט פון די אוקראַינער צו דער פעלקער-ליגע

וועגען פויליש-אוקראַינישען „אוגאַדאַ“-אָפּמאַך

ל ע מ ב ע ר ג, 10. (טעלעפאָניש) די אוקראַינישע פּאַרלאַמענטאַרע רעפּרעזענטאַציע האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, וועלכען זי האָט אַרויסגעשיקט צום סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער-ליגע.

אין קאָמוניקאַט ווערען אָפּגעלייקענט די ידיעות וועגען אַ פויליש-אוקראַינישען „אוגאָדאַ“-אָפּמאַך. אינ׳ם קאָמוניקאַט ווערט די שולד, וואָס די „אוגאַדאַ“ איז נישט צושטאַנד געקומען אַרויפגעוואָרפען אויף פּוילען.

גרויסע פערפלייצונג אין אוקראַינא

קיעוו, קרעמענטשוג און דניעפּראָפּעטראָווסק פערפלייצט

מ אָ ס ק וו ע, 10. (ספּ. טעל.) דער דניעפּער און זייגע אָפּצווייגונגען זענען אַרויס פון די ברעגעס, און פערפלייצט די גאַנצע געגענד. איבער הונדערט דערפער געפינען זיך אונטער׳ן וואַסער, בעזונדערס שווער האָט די פערפלייצונג געטראָפען די שטאָט קרעמענטשוג. אין דער שטאָט דערגרייכט דאָס וואַסער ביז׳ן 2-טען שטאָק. שטאַרק געליטען האָט אויך קיעוו און דניעפּראָפּעטראָווסק. די שאָדענס בעטרעפען ביז איצט עטליכע מיליאָן רובעל.

קופאָן № 4

פון גרויסע

פּרעמיען-קאָנקורס

פון „נייעם פאָלקסבלאַט“

כדי זיך צו בעטייליגען אין פּרעמיען-קאָנקורס איז גענוג

צו צושטעלען בלויז 30 קופּאָנען

אָנגעשטרענגטע לאגע אין בוענאָס איירעס

ערב אַ רעוואָלוציאָנערען אויסברוך

ל אָ נ ד אָ ן, 10. (טו) מען מעלדעט פון בוענאָס איירעס אַז די לאַגע אין דער שטאָט איז זייט 24 שעה זעהר אָנגעשטרענגט. ס׳קומען פאָר [illegible] מישע דעמאָנסטראַציעס פון אַרבייטער און סטודענטען געגען דער רעגירונג פון גענעראַל אוריבורו.

כדי צו אונטערדריקען די אונרוהען האָט מען אַרויסגערופען עטליכע פּולקען קאַוואַלעריע. די סאָציאַליסטישע צייטונגען זענען אָפּגעשטעלט געוואָרען. דער טערמין פון די פּאַרלאַמענט-וואַהלען איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז׳ן 8 נאָוועמבער.

טיף געריהרט צוליב׳ן טויט פון מיין אונפערגעסליכען פריינד

נ. ע.

ישראל גראוועּ

דריק איך אויס דער שווער-געטראָפענער פאַמיליע מיין הארציגען ביילייד.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

בנימין פּאַרעצקי.

בצער גדול הננו מודיעים על מות חבר הועד שלנו

נ״ע ישראל גרבה

בשנת החמישים ושבע לחייו.

הועד של הסניף הלודזאי של ההסתדרות המרכזית למהגרים יהודים „יעאס“ בפולין.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 57 יאָהר מיין ליבער מאַן, מיין טייערער זוהן, אונזער פיל-געליבטער און אונפערגעסליכער פאָטער, ברודער און שוואָגער

נ. ע. ישראל גראוועּ

די לויה קומט פאָר היינט מאָנטאָג, דעם 11-טען מאַי, 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז קילינסקיעגאָ 41.

די טיפטרויערנדע פאַמיליע

בלב נשבר הננו מודיעים שאחרי מחלה כבדה וממושכה נפרד מאתנו חברנו האהוב, אחד ממיסדי אגודתנו, סגן יושב-ראש

נ. ע. ישראל ב״ר מנחם מענדעל ז״ל גרבה

בשנת החמישים ושבע לימי חייו.

הלויתו למנוחת עולמיו תהיה היום, ביום ב׳ כ״ד אייר תרצ״א (11/5 31) בשעה 1 אחר הצהרים ממעונו רחוב קילינסקי 41. כל חברינו נדרשים לחלק להנפטר את כבודו האחרון.

אגודת להתעמלות ולספורט „בר-כוכבא“ בלודז

מתוך צער עמוק הננו מודיעים על מות אחד החברים הותיקים והמסורים לעבודת בנין העם והארץ

ישראל גראוועּ ז״ל

ואנו מביעים את רגשי השתתפותנו החמה למשפחתו המתאבלת.

החברים מתבקשים לבוא להלויה ולחלק למנוח את הכבוד האחרון.

ועד ההסתדרות הציונית

ועד קרן היסוד

ועדת קרן הקימת לישראל

2793

שטימט פאַר דער ליסטע 12

ציוניסטישער וואַהל-קאָמיטעט צו דער יודישער קהלה אין לאָדז.

דאָנערשטאָג, ד. 14/5, 8.30 אָוו. קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל נאַרוטאָוויטשאַ 20

12 אַ גראַנדיעזער מיטינג 12

אויף ד. ט.:

„אונזערע אויפגאַבען אין דער יוד. קהלה“

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען:

ד״ר י. גאָטליב (וואַרשאַ), דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט, רעד. י. אונגער, לאַוויניק א. יאַעל, מ. ח. רומקאָווסקי, משה לימאַן, אינזש. י. זשעלינסקי א. א.

איינגאַנג-קאַרטען ווערען אַרויסגעגעבען אין ביוראָ פון ציוניסטישען וואַהל-קאָמיטעט, שרודמיעסקאַ 29 (פריהער צעגעלניאַנאַ 4).

אקציע צו פערקלענערן דאס דירה-געלד

האבען אונטערגענומען א רייע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס

וואַרשאָ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ צווישען די פאָרשטעהער פון די לאָקאַטאָרען-פעראיינען, האַנדווערקער-פעראייגען, סוחרים-פעראיינען, בעאַמטען-פעראיינען א. אַז. וו. ווע-גען אונטערנעמען אַן אַקציע צו פערקלענערן דאָס דירה-געלד, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעדוקציע פון אַלע פריידען און אויך פון אַרבייטס-לוין.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַרייבצוטראָגען וועגען דעם ענין אַ מעמאָריאַל צו דער רעגירונג.

שטרייקענדע אמעריקאנישע ארבייטער

האבען זיך פערבאַריקאַדירט אין דער שטאט אוואַרס

בערלין, 10. (ספ. טעל.) „רייטער-ביוראָ" מעלדעט אויס ניו-יאָרק אַז אין קוילען-קרייז קענטוקי אין וועלכען ס'קומט שוין זייט אַ לענגערע צייט פאָר אַ קאָנפליקט צווישען די אַרבייטער און גרובען-בעזיצער זענען פאָרגעקומען גרויסע אומרוהען.

אין דער שטאָט אַוואַרס איז געקומען צו בלוטיגע צוזאַמענשטויסען, צוליב וואָס די מאַכט האָט געמוזט רופען הילף פון פופצעהן אַרומיגע שטעט.

אין איצטיגען מאָמענט מאַרשירען אָפּטיילונגען מיליטער מיט אַרטילעריע און געפאַנצערטע אויטאָס אויף דער שטאָט אַוואַרס, וועלכע איז אינגאַנצען בעזעצט דורך די שטרייקענדע אַרבייטער.

אוועקגעפיהרט אין מיטען העלען טאג א רעדאַקטאר

העלסינגפאָרס, 10. (ספ. טעל.) היינט האָט מען פון מיטען גאַס אַוועקגעפיהרט אין אַן אויטאָ דעם רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „אַקטיוויסטי" — קיווינין.

דער רעדאַקטאָר איז שפּעטער אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון אויטאָ נעבען דעם שטעטעל לאַטפאָ. ביז איצט זענען די פערברעכער נאָך נישט ענטדעקט געוואָרען.

זיך געעפענט די 1 מיליאָן-דאָלאַר-קאַמפּאַניע פאַר מזרח-אייראָפּא

ניו-יאָרק, 10. (יט"א טעלעגראַפיש).

דאָ האָט זיך געעפענט די 1 מיליאָן-דאָלאַר — קאַמפּאַניע פאַר מזרח-אייראָפּא.

פרעזידענט הובער האָט צוגעשיקט אַ בגריסונג.

וואַרבורג האָט געשאָנקען פופציג טויזענד דאָלאַר.

ארעוואָלוציאנערע פערשווערונג אין גריכענלאנד

איז ענטדעקט געוואָרען דורך דער מאַכט

אַטען, 10. (ספ. טעל.) די מאַכט האָט ענטדעקט אַ פּאָליטישע פערשווערונג וועלכע איז אַנגעפיהרט געוואָרען דורך געניעראַל פּאַנגאַלאָס.

אין שטאָט געפינט זיך פיל מיליטער און פּאָליציי.

ס'זענען געמאַכט געוואָרען פיל אַרעסטען צווישען אָפיצירען.

לויט אַ קאָמוניקאַט פון אינערן-מיניסטעריום איז די פערשווערונג צוגעגרייט געוואָרען שוין פון לאַנג. נעכטען נאָכמיטאָג האָבען זיך אויפ'ן "קאָנקאָרדיאַ"-פּאַלאַץ געזאָלט צונויפקומען די פערשווערער און פערנעהמען די מלוכהשע בנינים.

אַ רייה עפענטליכע געביידעס, צווישען זיי אויך דער האָטעל, וואו ס'וואוינט דער פרעמיער ווענינזעלאָס האָבען געזאָלט אויפגעריסען ווערען. די פּאָליציי האָט זיך וועגען דעם אַלעם בעצייטענס דערוויסט און צ ונישט געמאַכט די פּלענער פון די פערשווערער.

דער פערשטאָרבענער פאָרזיצער פון די זשורנאליסטען אין פוילען

וואַרשאָ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט קומט פאָר די לייה פון נעסטאָר פון די פוילישע זשורנאַליסטען, דער בעקאַנטער קריטיקער פּובליציסט און דיכטער, פאָרזיצער פון פערבאַנד פון די זשורנאַליסטען-סינדיקאַטען אין פוילען זדזשיסלאַוו דעמביצקי.

דעמביצקי איז אין משך פון צעהנדליגער יאָהרען געווען מיטרעדאַקטאָר פון „קוריער וואַרשאַווסקי" און „טיגאָדניק אילוסטראָוואַני". זיין ליטעראַרישע און פּובליציסטישע טעטיגקייט האָט דעמביצקי אָנגעהויבען מיט פערציג יאָהר צוריק. אין לעמבערג וואו ער האָט געענדיגט דעם יורידישען פאַקולטעט פון דאָרטיגען אוניווערזיטעט. דעמביצקי האָט פאָרטגעזעצט זיין שטודיום אין לעמבערג ווייל ער איז געווען פערשיקט אין רוסלאַנד אויף סיביר, און ביי איהם איז געווען צוגענומען דאָס רעכט צו שטודירען אין אַ רוסישען אוניווערזיטעט.

דעמביצקי האָט אַרויסגעגעבען אַ רייה ביכער אויפ'ן געביט פון פּאָעזיע און פון ליטעראַרישער קריטיק. ער איז געווען זעהר בעליבט און געאַכטעט אין אַלע קרייזען פון די זשורנאַליסטען און אין די לעצטע יאָהרען פלעגט ער תמיד געוועהלט ווערען אַלס פאָרזיצער פון פערבאַנד פון די זשורנאַליסטען-סינדיקאַטען. זיין בעציהונג צו יודען און ספּעציעל צו די יודישע זשורנאַליסטען איז שטענדיג געווען זעהר אַ לאָיאַלע און פריינדליכע.

דערשאָסען 22 אוקראינישע אפיצירען

ריגע, 10. (ספ. טעל.) אין כאַרקאָוו איז אויסגעפיהרט געוואָרען די עקזעקוציע איבער 22 העכערע אוקראַינישע אָפיצירען. וועלכע זענען מיט אַ חודש צוריק אַרעסטירט געוואָרען אַלס היזשולדיגטע אין צוגרייטען אַ מיליטערישען אויפשטאַנד. די עקזעקוציע איז אויסגעפיהרט געוואָרען לויט אַן אורטייל פון ג.פ.או.

לאדזער נייעס

די נעכטיגע גאַז-דעמאנסטרירונגען אויפ'ן פרייהייטס-פּלאַץ

(א) נעכטען 4 נאָכמיטאָג זענען פאָרגעקומען די גאַז-דעמאָנסטרירונגען פון דעם סטשעלצעס-פערבאַנד. נאָכ'ן אימפּראָוויזירטען גאַז-אטאַק האָט אַן אָפּטיילונג פון די סטשעלצעס געהעריג געקליידט און געשיצט פאַר'ן גאַז אַדורכמאַרשירט דורך די גאַז-נעבלען, ווייזענדיג ווי אַזוי די גאַז-מאַסקעס וואָרענען פאַר גאַז-פערגיפטונג. דערנאָך זענען די סטשעלצעס אַוועק אויף אַ פאָלקס-פערוויילונג אין העלענאָוו. אַ גרויסער עולם האָט זיך צוגעקוקט צו די דעמאָנסטרירונגען.

דעלעגאציע פון פאביאניצער סוחרים אין לאדזער פינאנץ-אמט

(—) א דעלעגאציע פון פאביאניצער סוחרים און פאבריקאנטען האבען עהרגעכטען זיך פארגען שטעלט פאר'ן נאטשאלניק פון לאדזער פינאנץ-אמט און איהם איבערגעגעבען א פראטעסט געגען צו הויכען שטייער מיט וועלכען מען האט בעלאסטעט די פאביאניצער סוחרים.

דער נאטשאלניק האט צוגעזאגט צו שיקען קיין פאביאניץ א קאמיסיע וועלכע וועט אויפ'ן ארט אויספארשען דעם גאנצען ענין.

א הינטישע פראגע,

וואס וועט איצט בעהאַנדעלט ווערען דורכ'ן שטאַט-ראַט

(2) פון דער פאר'מלחמה-צייט איז גילטיג א פערבאט צו אריינפיהרען הינט אין די פארקען, אפילו אויף קייטלעך. איצט האט זיך צום מאגיסטראט געווענדעט די צער-בעלי-חיים-געזעלשאפט מיט דער בקשה אפצושאפען דעם דאזיגען פערבאט, און דערלויבען אריינצולאזען הינט אין די פארקען — פערשטייט זיך אין דער בעגלייטונג פון זייערע בעלעבאטים. דער רוב ראטסמענער איז געגען דעם, מחמת זיכערקייט פון קינדער, וועלכע געניסען דערהויפט פון די פארקען, און דעריבער וועט דער ענין אפגעשטימט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון מאגיסטראט.

פון לעגיאָן בערעק יאסעלע-וויטש

אלע אבסאלווענטען פון ערשטען קורס פ. וו. געניסען פון פאלגענדע הנחות ביים שפעטערדיגען מיליטער-דינסט: 1) אורלויב אהיים אויף יום-טוב אנהויבענדיג פון נאהנסטען יום טוב נאכ'ן איינגלידערן אין פולק, 2) פאווארזירונג ביים אנגעמען אין אונטער-אפיציר-שולען. 3) פערלייכטערן דעם אוואנס, 4) ערלויבניש ארויסצוגעהן אין שטאט שוין באלד נאכן איינגלידערן אין פולק, 5) בעפרייאונג פון שווערע ארבייטען.

די אבסאלווענטען פון צווייטען קורס פון פ.וו. געניסען א חוץ דעם פון פערקירצען די מיליטער-דינסט-צייט מיט 3 מאנאטען. מיטגלידער נעמט מען די קאנצעלאריע פון לעגיאן פון 7—9 אין אוונט. א חוץ פרייטאג און שבת.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט פיינאכט דיזשורירען: א. דאנצ ר (זגערושער 57), וו. גראשקאוסקי (11 ליסטאפא 1), גארפיין (ווסכאדניע 54), סט. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26), א. שימאנסקי (פשעגדזאלניאנא 75).

איך נעהם צו שפּינען — און —
וואל אין וויגאניע. אלערליי גארן צו צווירנען ווי אויך צו וועבען אויף קארט-שטוהל
Michal Kon Wierzbowa 15
Telefon 214-02.

ענטשולדיגונג

דערמיט ענטשולדיג איך זיך פארן לעדער-ארבייטער-פעראיין, גדאנסקא 4 און פאר די ארבייטער פון מיין ווארשטאט, וואס אין דער צייט פון אויפרעגונג האב איך זיך בעצויגען צו די ארבייטער נישט ווי געהעריג און איך דערקלער, אז מעהר וועט אזעלכעס נישט פארקומען!

מיט אכטונג לאסמאן
געגריוועטער מייסטער
פון פּאָדרושעשנא 6.

2785

יודיש - פוילישע דערנעהנטערונג אין אמעריקא

באַנקעט לכבוד דעם קאָנסול זבישעווסקי אין טשיקאַגאָ

טשיקאַגאָ, 10. (ספ. טעל.) די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט איינגעאָרדענט אַ באַנקעט לכבוד דעם פוילישען גענעראַל-קאָנסול זבישעווסקי. דער באַנקעט איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ גרויסע מאַניפעסטאַציע פון די יודען לכבוד פוילען. אויף דער אויפנאַהמע זענען אַנוועזענד געווען די פאָרשטעהער פון די צענטראַלע פוילישע אָרגאַניזאַציעס. עס האָבען גערעדט ריכטער פישער, טשאַרנעצקי. ראַבינער פרידמאַן, ריכטער יאַרעצקי און דער סקולפּטאָר גליצענשטיין, אַלע רעדנער האָבען אונטערגעשטראָכען די פערדינסטען פון זבישעווסקין אויפ'ן אַמט פון גענעראַל-קאָנסול אין ארץ-ישראל, בעת די טרויעריגע אַנטי-יודישע עקסצעסען אין א"י, זיי האָבען גערופען צו פלעגען די געפיהלען פון פריינדשאַפט צווישען פוילען און די יודען. די רעדעס זענען אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בייפאַל. עס זענען געשפּילט געוואָרען די הימנען פון פוילען. אַמעריקע און התקוה.

ריכטער פישער האָט אין נאָמען פון די יודען אין אמעריקא פערזיכערט, אַז זיי וועלען תמיד בלייבען לאָיאַל לגבי פוילען. קאָנסול זבישעווסקי האָט אין זיין רעדע אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז דער איצטיגער באַנקעט זאָל מיט זיך אָנהויבען אַ שטענדיגע צוזאַמענאַרבייט.

טעל. 23-163 — אינהאבער — באר „ווארשאווסקי" נתן פארבער

אמת מארץ תצמח!

אזוי ווי פון 1-טען מאי אן איז ביער טייערער געווארען מיט 10 פראצ. וואלט מען דעריבער געברויכט צו לייזען פאר א גלעזעל ביער נומ׳ 1 אנשטאט 25 נאר 30 גראשען

און דערמיט נישט מאכען קיין חילול-השם צו קאנקורירען מיט די קריסטען. ליידער האבען אבער איינינע שענקער אנגעהויבען קאנקורירען און לייזען גאר 20 גר. א גלאז ביער, אין פענסטער רעקלאמירען זיי טאקע א גלאז פילזנער ביער 20 גר. גאר אינעווייניג גיבען זיי גאר דאס ביליגסטע נומ׳ 2 ביער. צוליב זיי איז אויך ביי מיר פון איצט אן צו בעקומען א ביליג ביער

נומער 2 — 20 גר. און נומער 1 — 25 גר.
אזוי אויך פעסלעך ביער צו 8, 9 און 10 זל.

איך האף, אז מיט דער דאזיגער ערקלערונג וועלען אויפהערען די מחלוקות צווישען די שענקערס און ס'וועט אויך אויפהערען עינו רעה בשל אחרים. ממני המברכם וישם לך שלום

נתן פארבער, נאוואמיעסקא 19

בעמערקונג: נומ׳ 1 ביער איז: אנשטאדט׳ס, פילזנער פאמארסקע, האבערבוש, אקאטשימער, יאסני קריסטאל קילוב׳ס, זלאטי וררוי אנשטאדט ראדאגאשץ

בעקאנטמאכונג.

מיר מאכען בעקאנט דער לאדזער בעפעלקערונג, אזוי ווי עס האט זיך געגרינדעט א חברה

„חסד של אמת לנשים"

זאכאדניע 51, טעל. 225-89, וואס די אויפגאבע פון דער חברה איז, עס זאל זיין שמחות ביי יודען, ווען עס טרעפט ר"ל א גוסס אדער ח"ו א מת עס זאל זיין בלע מות לנצח איז די חברה גרייט צו שיקען איינינע נשים חשובות, וועלכע זאלען זיך מתעסק זיין מיט דעם מת ביז נאך דער קבורה. דאס איז זיכער א כבוד ווי אויך א טובה פאר דעם מת. מיר מאכען אויך אויפמערקזאם, אז די איינקונפטען וועלען ווערען צוטיילט צווישען בכבודע ארימע מענשען, ווי אויך פאר קראנקע און יתומים ר"ל.

דעריבער בעט מען יעדע איינע, וואס די מצוה איז ביי איהר טייער, די זאל אויך אנטיילנעהמען אין דער גרויסער מצוה „חסד של אמת לנשים" די פערוואלטונג בעשטעהט פון פאלגענדע פערזאנען:

1) פרעזעס — הרבנית טרייסטמאן אשת הרב ז"ל מפה, 2) פרעזעס — הרבנית ראבינאוויטש אדמו"ר מפוריסאוו, 3) וויצע-פרעזעסינס — פרוי פעסע זייבערט און אסתר ווידערשאל, 4) קאסיר — אלמנה הינדע קאהן, 5) רעוויזאנס-קאמיסיע — פרוי רוזשא לינדענפעלד און פרוי אפענהיים.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

בעמערקונג: עס ווערט דיזשורירט א גאנצען מעת לעת.

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דיגע ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערביע

ב. וויינבערג

38 פיעטריקאווער 38 :—: טעלעפאן 143-82 :—:

ENGLISH

פאר אנפענגער און פארגעשריטענע. קאנווערסאציע, ליטעראטור

צו צוגענגליכע פרייזען

ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

אַן אַרט צו שלאפען

פאר 2 אנשטענדיגע פריילינס ביי אן איינזאמער פרוי איז אבצוגעבען צו ערפאהרען זגערזשער 42 פראנט, 1 שטאק ביי וואלנאוויטש

אויפרוף

צו דער לאדזער יוד. בעפעלקערונג!

דערמיט רופען מיר אלע מיטגלידער און סימפאטיקער פון פעראיין

„משמרת החולים"

אלקסאנדראווסקא 6 פון באלוט, זובארדז און ראדאגאשטש צו קומען איינשרייבען זיך אנטייל-צו-נעהמען אין בלימעל=טאג, וואס קומט פאר מאנטאג, דעם 18-טען מאי ד.י. לטובת דעם פעראיין „משמרת החולים"

איינשרייבען קען מען זיך טעגליך אין פעראיינס-קאנצעלאריע אלעקסאנדראווסקא 6 פון 7—9 אוונט.

די פערוואלטונג.

2787

לאדז
11 מאי 1931

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז.
11 מאי 1931

פאר יודען א בריף
פאר די אראבער א״י-באדען

דאס דאפעלטע געזיכט פון דער ענגלישער פאליטיק בנוגע ארץ ישראל האט זיך אין די לעצטע טעג ענטפלעקט אין אזא ציניזשער פארם, וואס איז געוועזען א איבעראשונג אפילו פאר די, וואס האבען קיינמאל נישט געהאלטען קיין סך פון דער אויפריכטיגקייט פון דער ענגלישער קאלאניאלער פאליטיק. און עס איז צו בעמערקען א סיסטעם אין דער „צוויי־פנימ׳דיגקייט“. איין פנים אין לאנדאן איז פריינדליך פאר יודען און דאס צווייטע פנים אין ארץ ישראל פערטרויליך און פיל פערשפרעכענד פאר די אראבער. און אזוי דרעהט עס זיך אין א פערכשופטען קרייז אהן א אויסגאנג און אהן א ענטשיידונג. געשעהט עפעס אין א״י געגען יודען קומט לאנדאן און איז ממתיק די דינים מיט דעקלאראציעס. איז עפעס דערגרייכט געווארען פון יודען אין לאנדאן קומט די אדמיניסטראציע אין ארץ ישראל און שטעלט צוריק דאס „גלייכגעוויכט“. דאס קאלאניאל־אמט אין לאנדאן געהערט איך דער הינזיכט תמיד צו דער ארץ־ישראל־אדמיניסטראציע און דאס „יודען־פריינדליכע“ לאנדאן מיינט נאר דאס ענגלישע קאבינעט.

ווען מיר זענען געוועזע זאויף דער לעצטער זיצונג פונ׳ם אקציאנס־קאמיטעט אין לאנדאן, האט עס געהייסען אלס א בעשלאסענע זאך, אז אויך די אנדערע פערהאנדלונגען וועלען פארקומען מיט די ענגלישע פיהרענדע פאליטיקער און נישט מיט בעאמטע, וואס זענען תמיד געגען אונז. און עס האט געהייסען אלס א אבגעמאכטע זאך, אז מען וועט פערהאנדלען נישט בלויז וועגען ענטוויקלונגס־פלאן, נאר אויך וועגען דער אדמיניסטראציע אין א״י, וואס איז זייט יאהרען אנטי־ציוניסטיש. מען האט דעמאלט פערשטאנען, אז קיין שום דערגרייכונג אין לאנדאן וועט קיין שום ווערט נישט האבען אזוי לאנג ווי אין א״י וועלען זיך געפונען די אנטי־ציוניסטישע אויספיהרונגס־ארגאנען.

מיט איין מאל איז דאס אלץ געענדערט געווארען. וועגען דער א״י־אדמיניסטראציע ווערט איבערהויפט נישט פערהאנדעלט און וועגען ענטוויקלונגס־פלאן מוז מען אונטערהאנדלען מיט די אמטען, ביי וועלכע מיר האבען תמיד געפונען א שלעכטען ווילען בנוגע אונזערע פאדערונגען, וועלכע זענען די בעלי המחברים פון דעם פאספילד־ווייסבוך. איז עס א וואונדער, אז דארט איז פלוצים ווי דער ארויסגעשווימען דער פלאן, צו בענוצען די ענגלישע הליאה, וואס א״י וועט מוזען בעצאהלען נאר פאר דער אראבישער קאלאניזאציע, הגם דער מאקדאנאלד־בריף זאגט בפירוש, אז די רעגירונג דארף אנזאמלען נאר די פאר הונדערט אראבער, וואס האבען פערלוירע זייער באדען דורך דער יודישער קאלאניזאציע איז עס דען א וואונדער, אז ווען די אדמיניסטראציע אין א״י וועט בלייבען די זעלבע, וועט זי נישט צולאזען צו א ענטשפאנונג פון די יודיש־אראבישע בעציהונגען ?

די לעצטע פאליטישע געשעהענישען מוזען דאך אריינברענגען קלארקייט אין אונזער פאליטישער אריענטאציע. הערט מען דאך נאך היינט פון פיל זייטען די מיינונג, אז די הויפטזאך איז נישט לאנדאן נאר אונזער שטעלונג צו דער אראבער פראגע, און מען וויל נישט מודה זיין, אז די ענגלישע פאליטיק „רעגולירט“ די בעציהונגען צווישען יודען און אראבער.

דאס דאפעלטע שפיל איז זעהר דורכזיכטיג. אין לאנדאן זאגט מען די יודען, מיר קענען אייך גארנישט העלפען אזוי לאנג ווי איהר פערשטענדיגט אייך נישט מיט די אראבער, און אין א״י לאזט מען נישט צו צו קיין שום פרוב פון פערשטענדיגונג.

מיר שטעהען היינט פאר א לאגע, אז די מאנדאטאר־מאכט, וואס האט לויט דעם מאנדאט די אויפגאבע צו העלפען בויען א יודיש נאציאנאלע היים און צו א קאמפאקטער יודישער קאלאניזאציע, אז אט די מאנדאטאר־מאכט וויל נאר זארגען פאר דער אראבישער קאלאניזאציע מיט א הלואה, וואס צום גרויסען טייל וועלען עס מוזען בעצאהלען די יודען אין א״י און וויל דאדורך אוממעגליך מאכען א גרעסערע יודישע קאלאניזאציע. ביז איצט האט די ענגלישע רעגירונג זיך פאסיוו פערהאלטען צו דעם אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים, א זאך, וואס איז אויך געוועזען געגען דער התחייבות פונ׳ם מאנדאט און איצט געהט ענגלאנד איבער צו א אקטיווער שטערונג פון דעם פערווירקליכען די יודיש נאציאנאלע היים. אונז וועט מען געבען צוויידייטיגע דעקלאראציעס אין לאנדאן, און אין א״י וועט זיצען א ענגליש קאמיטעט וואס וועט האבען א וועטא־רעכט, צו פערבאטען דעם יודישען באדען־קויף.

דער מאקדאנאלד בריף וועט נאר דעמאלט האבען א ווערט פאר יודען, ווען די אנדערע העלפט פון די פערהאנדלונגען וועלען דערפיהלען די יודישע פאדערונגען. דער ענגלישער ענטוויקלונגס־פלאן מאכט דעם גאנצען מאקדאנאלד־בריף פאר ווערטלאז

פאר יודען א בריף און פאר די אראבער דעם ארץ־ישראל באדען. אט דאס איז לעת עתה די מסקנות פון אונזערע אונטערהאנדלונגען.

דער ציוניסטען קאנגרעס וועט האבען א קלארע [illegible].

ש. פ.

די גראנדיעזע סאוויעטישע אינדוסטריע
קאן צו יעדער צייט פערוואנדעלט ווערען פאר קריגס־צוועקען
מ׳ווארענט איראפע געגען לייכטזיניגקייט און קורצזיכטיגקייט

אין איינעם פון די רוסישע עמיגראנטישע בלעטער איז פערעפענטליכט אן אַרטיקעל פון א געוועזענעם סאוויעטישען „ספעץ“, וועלכער האט, ווי ער בעהויפט, געארבייט ביי די באלשעוויקעס צוועלף יאהר און איז דעריבער גוט בעקאנט מיט זייערע פלענער און אויפגאבען. ער האלט, אז אין איראפא שאצט מען נאך אלץ וועניג אפ די געפאהר, וועלכע עס טראגט מיט זיך די פערווירקליכונג פון פינף־יאהר־פלאן אין רוסלאנד. פערלאזען זיך דערויף, אז די סאוויעטען האבען פיל מאל געהאט דורכפאלען אין זייער ארבייט, אז פיל פון זייערע אונטערנעהמונגען זענען געמאכט געווארען אונגעשיקט — איז מעהר ווי נאאיוו.

די געפאהר פון דער פיאטילעטקע בעשטעהט נישט אין דעם דעמפינג, וועלכען זיי וועלען קאנען אויסאיבען נאכ׳ן פונאנדערבויען פון דער אינדוסטריע. דער עיקר געפאהר בעשטעהט אין דעם, וואס אלע ארבייטען פון דער „פיאטילעטקע“ זענען אויסגערעכענט אויפ׳ן קינפטיגען מיליטערישען צוזאמענשטויס מיט די לענדער פון איראפא, אין דער שטרעבונג פון די סאוויעטען צו רעוואלוציאניזירען די איבריגע לענדער.

די גאנצע נייע סאוויעטישע אינדוסטריע, בעהויפט דער דערמאהנטער מחבר איז געבויט מיט מיליטערישע צוועקען. די מעטאלורגישע און מעכאנישע אינדוסטריע איז שוין ביי זיי זייער איבערגעשטיגען די פארמלחמהדיגע אויף 450 פראצ. און זי ווערט אלץ ווייטער און מעהר אויסגעבויט, און אט די גאנצע אינדוסטריע קאן צו יעדער צייט פערוואנדעלט ווערען אין פאבריקען פון געוועהר און אמוניציע. די סאוויעטען, א שטייגער, לעגען אריין קאלאסאלע מיטלען און ענערגיע אין בויען די פאבריקען פון לאנדווירטשאפטליכע מאשינען, פון טראקטארען. די נייע טראקטארען־פאבריקען וועלען קאנען ארויסלאזען הונדערטער טויזענטער מאשינען א יאהר. און אט די אלע פאבריקען קאנען אין יעדער מינוט פערוואנדעלט ווערען אין פאבריקען פון טאנקען.

בעזונדערס סימפטאמאטיש איז די פונאנדערבויאונג פון דער אוויאציע אין רוסלאנד. דער מחבר דערציילט וועגען זיינעם א געשפרעך מיט א בערימטען אמעריקאנער אינזשיניער, וועלכער ארבייט ביי די סאוויעטען פאר א גאר גרויסען געהאלט, ער ארבייט אויס פראיעקטען פון נייע לופט־פליה־מאשינען. דער דאזיגער אינזשיניער האט איהם דערציילט, אז שוין מיט א יאהר צוריק זענען די סאוויעטען אויפ׳ן געביט פון אוויאציע געשטאנען אויפ׳ן צווייטען ארט צווישען אלע לענדער אין דער וועלט, אין א יאהר ארום וועלען זיי פערנעמען דאס ערשטע ארט צווישען אלע מלוכות.

„די גאנצע אינדוסטריע, שרייבט דער דערמאנטער ספעץ, ווערט געבויט מיט אזא אויסרעכענונג, אז איהר מאביליזאציע זאל קאנען דורכגעפיהרט ווערען מיט א בליץ שנעלקייט, אהן בעזונדערע קאסטען — און אהן דער אינדוסטריעלער הילף פון אויסלאנד. די פאליטיק פון די איראפעאישע מלוכות איז צום העכסטען גראד קורצזיכטיג און לייכטזיניג, ווייל פאראויסזעהען דעם גאנג פון דעם קינפטיגען קריג און בעזונדערס דעם סוף זיינעם איז ביי די איצטיגע פערהעלטענישען איינגאנצען אונמעגליך.

אונטער׳ן מעסער פון דער גיליאטינע
עקזעקוציע איבער א מערדער און רויבער

אין ווערסאל איז די טעג אויסגעפיהרט געווארען דער טויט אורטייל אונטער דער גיליאטינע איבער דעם מערדער לאאס, וועלכער האט בערויבט און ערמארדעט דעם פאריזער שאפער פערעטא.

דער פלאץ, אויף וועלכען עס איז אין משך פון דער נאכט אויפגעשטעלט געווארען די גיליאטינע, איז געווען ארומגערינגעלט מיט א געדיכטען קארדאן פון פאליציי און זשאנדארען. אויף א מרחק פון אן׳ערך הונדערט מעטער האט זיך געפונען א גרויסער המון בייגיריגע, וועלכע זענען געקומען זעהן די אויספיהרונג פון טויט־שטראף.

עס איז נאך געווען גאנץ פריה און כמעט גאר פינסטער, ווען עס האבען זיך אנגעהויבען די צוגרייטונגען צו דער עקזעקוציע. אבער דאך איז דער פלאץ ארום און ארום געווען פול מיט מענשען, וועלכע האבען געדולדיג געווארט אויף דער צערעמאניע. צווישען די מענשען, וועלכע זענען געווען ביי דער גיליאטינע, האט זיך אויך געפונען איין פערזאן, וועלכער איז אהערגעקומען נישט בלויז צוליב ריינער בייגיריגקייט. דאס איז געווען די פרוי פון ערמארדעטען און בעראבעוועטען שאפער.

פיר א זייגער מיט צוואנציג מינוט איז מען אריינגעקומען אין דער קאמער, וואו עס איז געזעסען דער פערורטיילטער איינאיינעם מיט דעם פרוי־ערמערדער מייאר. מען האט דעם פערמשפטען מיטגעטיילט, אז דער פרעזידענט האט אפגעווארפען זיין בקשה וועגען בעגנעדיגונג.

— ווען ? האט לאאס געפרעגט.

— נאר וואס.

מייאר, וועמעס ביטע וועגען בעגנעדיגונג איז אנגענומען געווארען, איז געשלאפען געשמאק: איהם איז די טויט־שטראף פערביטען געווארען אויף אייביגע קאטארגע.

לאאס האט גענומען צורעכט מאכען זיין סור־אלעט. די געהילפען פון הענקער האבען איהם צוגעהאלפען. ער האט געבעטען א פאפיראס און האט זיך שטארק פערצויגען, דאס איז געווען זיין לעצטער פאפיראס.

פינף א זייגער איז דער פערורטיילטער מיט זיינע בעגלייטער ארויס פון טורמע־טויער, דער וועג איז נישט געווען קיין ווייטער, די גיליאטינע האט זיך געפונען עטליכע שריט פון טויער.

איין מינוט האט געדויערט די גאנצע פראצעדור, אין א מינוט ארום האט זיך דער קאפ פון לאאס׳ן געוואלגערט אין קויש פון דער טויט־מאשין.

אן׳אפטיילונג דראגונער האט בעגלייט דעם קערפער צום בית עולם, וואו פאר דעם געקעפטען איז שוין געווען צוגעגרייט א קבר אין דער רייה פון די, איבער וועלכע עס זענען אויסגעפיהרט געווארען עקזעקוציעס.

פערשטארקטע אנטיסעמיטישע אגיטאציע אין רומעניע
געהיימע פערשטענדיגונג צווישען דער יארגא-רעגירונג און דער „אייזערנער גווארדיע“?
געגרינדעט אן׳איינהייטליכע יודישע פארטיי

בוקארעשט (יט״א) די אפאזיציאנעלע צייטונג „לופטא“ טיילט מיט, דאס די טרויעריג־בעריהמטע יודען־העצערישע „אייזערנע גווארדיע“ האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו אלע איהרע אנהענגער נישט ארויסצושטעלען קיין געגען־קאנדידאטען אין די וואהל־קרייזען, וואו עס קאנדידירען דער פרעמיער יארגא און דער קריגס־מיניסטער. דאגעגען מוזען שארף בעקעמפט ווערען אלע אפאזיציאנעלע ליסטעס. „לופטא“ דרינגט דערפון, אז עס איז געשלאסען געווארען א געהיימער אבמאך צווישען דער רעגירונג און דער אנטיסעמיטישער ארגאניזאציע, אויך די אנהענגער פון דער אווערעסקו־פארטיי זאלען אין א רייה קרייזען זיך האבען פערשטענדיגט מיט די קוזיסטען.

„קורירול איזראעליט“ טיילט מיט וועגען אן אונגעהויער פערשטארקטער קוזיסטישער אגיטאציע אין א רייה געגענדען אין רומעניען. עס ווערען פערשפרייט אין פיל טויזענדער עקזעמפלארען אנטיסעמיטישע בראשורען און אויפרופען מיט יודען־העצערישע לאזונגען.

בוקארעשט (יט״א) די ערשטע ארגאניזיר־ארבייטען ארום דער גרינדונג פון דער איינהייטליכער יודישער פארטיי אין רומעניען זענען שוין פערענדיגט געווארען. עס איז אבגעהאלטען געווארען א בעראטונג מיט׳ן אנטייל פון 30 פארשטעהער פון פערשידענע פראווינצען אין רומעניען. לויט׳ן פארשלאג פון ד״ר עבנער איז אלס פארזיצער פון דער נייער פארטיי געוועהלט געווארען ד״ר טעאדאר פישער. דער פארשלאג וועגען בלאקירען זיך בעת די פארלאמענט־וואהלען מיט דער רעגירונג איז בעזונדערס אונטער׳ן דרוק פון די יונגערע עלעמענטען אפגעווארפען געווארען.

א גרויסע צאהל חסידים פון אמעריקא
וועלען קומען אויף די ימים־נוראים צו די רביים אין פוילען

ניו־יארק (יט״א) צום ערשטען מאל ווערט דא ארגאניזירט א מאסען־נסיעה פון פרומע אמעריקאנער יודען אויף די ימים נוראים צו די רביים אין פוילען. די נסיעה ווערט ארגאניזירט אויף דעם גרויסען פוילישען טראנסאצעאנישען דאמפער „פולאסקי“ פון דער „גדיניא אמעריקאן ליין“. די רייזע קאסטען אהין און צוריק בעטרעפען נישט מעהר ווי 148 דאלאר. די פוילישע רעגירונג האט בעפרייט אלע עקסקורסאנטען פון די וויזע־אבצאהלען. די אנטיילנעהמער פון דער נסיעה וועלען געניסען פון אלע מעגליכע בעקוועמליכקייטען און פערלייכטערונגען. אויף דער שיף ווערט איינגעארדענט א ספעציעלע בית־התפילה מיט אן׳ארון קודש פאר דאווענען בצבור, עס ווערט אויך געזארגט פאר א שטרענגער כשר׳ער קיך אונטער דער השגחה פון א חסידישען רב. די עקסקורסיע פון די אמעריקאנער חסידים וועט אפפאהרען פון ניו־יארק דעם 27־טען אויגוסט 1931 כדי רעכטצייטיג צו קומען פאר די קומענדע ימים נוראים אין יעדען טייל פון פוילען. די אנטיילנעהמער פון דער עקסקורסיע וועלען געניסען פון בעדייטענדע הנחות אויף די פוילישע באהנען. דער דאמפער קען אויף זיך אויפנעהמען 800 פערזאן. ביז היינט־צו־טאג, האבען זיך שוין פערשריבען העכער 400 רייזענדע.

3 אנטיסעמיטישע וואכענבלעטער אין מאנטרעאל אויפגעהערט צו ערשיינען

מאנטרעאל (יט״א) דא פלעגען ערשיינען 3 אנטיסעמיטישע וואכענבלעטער אין דער פראנצויזישער שפראך „גאגלי“, „מורואר“ און „שאמא“. די טעג האבען אלע דריי צייטשריפטען אויפגעהערט צו ערשיינען. די אויסגערעכענטע צייטשריפטען האבען העכער א יאהר צייט געפיהרט א סיסטעמאטישע אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע אין דער פראווינץ קוויבעק, אויסנוצענדיג ספעציעל דעם ענין פון יודישען שול־געזעץ.

עס געהען ארום קלאנגען, אז דאס אפשטעלען די 3 צייטשריפטען איז בלויז א מאנעווער מצד די ארויסגעבער, וועלכע ווילען אזוי ארום אויסמיידען א רייה פראצעסען פאר טרייבען אנטיסעמיטישע רכילות, עס איז דעריבער מעגליך, אז די אנטיסעמיטישע צייטשריפטען וועלען ווייטער ערשיינען אונטער געענדערטע נעמען.

ענטדעקט 200 באמבעס אין ליסאבאן

ליסאבאן, 10. (טו) די פאליציי האט געפונען אין ליסאבאן צוויי הונדערט שווערע באמבעס. פון וואס מ׳קען דרינגען אז ס׳האנדעלט זיך וועגען א רעוואלוציאנערען פלאן, ס׳זענען געמאכט געווארען פיל ארעסטען.

tel. 123-33
PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
ZIELONA 6, tel. 123-33
וועט זיין טעטיג בייטאג און ביינאכט אן איבעררייס וועט קירצליך ערעפענט ווערען.
tel. 123-33

די וואהל־שלאכט הויבט זיך אן

צו די קהלה־וואהלען זענען אריינגעטראגען געווארען 30 ליס־טעס. — פון זיי 10 פיקטיווע. — ווער וויל ווערען אויסגעוועהלט

נעכטען 10 אַ זייגער אין אָוונט האָבען זיך פערענדיגט די פאַרבערייטונגס־אַרבייטען צו די וואַהלען פון דער יודישער קהלה. וואָס וועלען פאַרקו־מען דעם 27־טען מאַי. ס'האָט זיך פערענדיגט דער טערמין פון אַריינטראָגען קאַנדידאַטען־ליסטעס, אַזוי אַז פון איצטיגען מאָמענט אָן הויבט זיך אָן דער אייגענטליכער וואַהל־קאַמף. ווי ס'איז געווען פאָר אויסצוזעהען איז דאָסמאָל פערהאַן אַ שפע פון ליסטעס, ס'זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אַזש 30 ליסטעס, פון זיי זענען 9 פיקטיווע, דער נומער 9 פיגורירט אינגאַנצען נישט, אַזוי אַז צום קאַמף שטע־לען זיך 20 ליסטעס. די אַרייגעטראָגענע ליסטעס האָבען בעקומען נומערען לויט דער ריה אויף פאָלגענדען אופן:

נומער 1 — אַ פיקטיווע ליסטע.

נומער 2 — ליסטע פון אַלטשטעטישער שוהל מיט פאָלגענדע קאַנדידאַטען: גרשון וואָלמאַן, בנימן וויאָנזאָווסקי, ליב קאָפער, אברהם ליב דאָמב.

נומער 3 — פיקטיווע ליסטע.

נומער 4 — פיקטיווע ליסטע.

נומער 5 — לינקע פועלי ציון: חיים בראַנד, ישראל סטאָלאַרסקי, משה קאַרפעל, שמעון ליב ראָזענבערג, יהושע קירשענבוים.

נומער 6—פאָלקס־פאַרטיי: אַדוו. יוסף ווייצמאַן שלמה טאַרקאָ, מענדעל באַלבערישסקי, אהרן גראָס מאַן, א. ד. זשורקאָווסקי.

נומער 7 — פעראייניגטע האַנדווערקער: אהרן שלום גלאַטמאַן, בצלאל פישער, יוסף דוד ועל־באַרד.

נומער 8 — פעראייניגטער בלאָק פון קלייני־הענדלער און דעטאַליסטען: פיאָטר כאַרי, אַהרן פערבער, יצחק טייטעלבוים.

נומער 9 — פיגורירט נישט, כדי נישט צו פערטוישען מיט 6.

נומער 10 — אומפאַרטייאיש־ווירטשאַפטליכער בלאָק: יוליוש לעווש טיין, אַדוו. סט. דאַבראַניצקי, יאַקוב ליבראַן, ש. מאַרגאַליס, יאַקוב הערץ, מויריצי זאַקס, עדוואַרד באַביאַצקי.

נומער 11 — אַ פיקטיווע.

נומער 12 — ליסטע פון ציוניסטישען וואַהל־קאָמיטעט: מ. ח. רומקאָווסקי, לאַווניק אַלעקסאַנ־דער יאָעל, משה לימאן, ס. פויסט, קלמן לעווענ־סאַן, וואָלף האַלבערשטאַט, יונה רוזען, ל. אורי־סאָן, מ. קירשבוים, פ. גערשאָווסקי, מ. קאַץ, יול־יאַן וואָלף, מ. מינץ, אינזש. ז. גאַלינסקי, רעד. ע. האַמבורסקי, מיכאל פלאַטאָ, יעקב דעגענשטיין, פ. י. לאַנדאַן, יעקב שטערן, י. לייבאָוויטש, שמואל לעוו, י. פיקעלני, יוסף זשורקאָווסקי, מ. באַרטנער, ש. ז. זילבערשטראַם, ש. רייכמאַן, א. אַ. אויפ'ן לעצ־טען פלאַץ פון דער ליסטע פיגורירט דעפ. ד״ר ראָזענבלאַט.

נומער 13 — פעראייניגטער קאָמיטעט פון חסי־דים און בעלי־בתישע יודען (ראַספּשער און פאַביאַ־ניצער): משה בענדעל, ישעיהו מאיר וועלטפרייד, חיים יחזקאל זלאַטאַגורסקי.

נומער 14 — אַ פיקטיווע ליסטע.

נומער 15 — ציוניסטישער אַרבייטס־בלאָק (התאחדות): ד״ר שווייג, ג. ליכטענשטיין, ד״ר גיביאַנסקי, שט. שרעטער, די ליסטע שליסען יוסף לעווי און ד״ר עלענבערג.

נומער 16 — "מזרחי": שלמה בודזינער, וו. זילבערשטיין, י. מ. ביאַלער, אַהרן אַסס,

נומער 17 — צענטראַלער האַנדווערקער־פער־באַנד: ראובן האָפמאַן, מאַרעק פיין, חנא קאַמינ־סקי, מאיר צאַריסקי.

נומער 18 — „אַגודה": לייב מינצבערג, בינם לעווין, ישעיהו שוויאַטלאָווסקי, שלום ביאַלער, יעקב זיידענוואורם, משה צעדערבוים, דוד שטאהל, פישעל ליבערמאַן, לייזער פליוואַצקי, אַברהם קאַץ, הערש מרדכי ליבערמאַן, יוסף פאַרבשטיין, ג. פרי־דענזאָן, בנציון ליפשיץ, די ליסטע שליסט הענעך בערגער.

נומער 19 — אַגודה פון גייערס מאַרק: אברהם קאַץ.

נומער 20, 21, 22, 23 זענען פיקטיווע ליס־טעס.

נומער 25 — ציוניסטען פון גייערס מאַרק: מאיר פלאַצקער.

נומער 26 — סטריקאָווער חסידים: מרדכי מענדעל זאָמערפעלד.

נומער 27 — ליסטע פון אַלטשטעטישע יודען: יעקב ווידאַווסקי.

נומער 28 — יודען פון באַלוט, ראַדאָגאָששט און זשובאַרדז: שלמה פרידמאַן.

נומער 29 — אומפאַרטייאישע רעליגיעזע יו־דען: שמחה בינם אָבערבוים, בנימין רוס, י. מ. וואוידיסלאַווסקי, ליבוש ראָזענבערג.

נומער 30 — „דת ועבודה": אברהם שמואל וואָלפיש, אַהרן פעליקס.

ערשטע וואהל־מיטינגען

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ וואַהל־מיטינג אין דער האַנדווערקער־צענטראַלע פאָלודניאָווא 4, מיט רעדעס וועגען די איצטיגע קהלה־וואַהלען זענען אַר־רויסגעטרעטען די הערען ראַטמאַן מ. פיין, און פרנס ר. האָפמאַן. עס איז אָנגענומען געוואָרען א רעזאָלוציע צו שטימען און אַגיטירען פאַר דער ליס־טע פון צענטראַלען האַנדווערקער־פערבאַנד.

דער ערשטער גרויסער מיטינג פון ציוניס־טישען וואַהל־קאָמיטעט געווידמעט די וואַהלען קומט פאַר דאָנערשטאָג דעם 14 ה.ח. אין פילהאַרמאָניע זאַל. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: ד״ר גאָט־ליב פון וואַרשאָ, דעפ. ד״ר ראָזענבלאַט, רעד. י. אוגער, לאַווניק אַ. יאָעל, מ. ח. רומקאָווסקי, משה לימאן, אינזש. י. זשעלינסקי. א. אַ.

איינגאַנגס־קאַרטען ווערען אַרויסגעגעבען אין ביוראָ פון ציוניסטישען וואַהל־קאָמיטעט (שרוד־מיעיסקא 29, פריהער צעגעלניאַנאַ 4

היינט קומט פאַר אין לאָקאַל פון דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע אַ בעראַטונג פון פאָר־שטעהער פון אַלע ציוניסטישע יוגענד־פערבאַנדען כדי צו שאַפען אַ ספעציעלען וואַהל־קאָמיטעט, וועל־כער וועט אָנפיהרען מיט דער יוגענד־וואַהל־אַקציע צו דער יודישער קהלה אין לאָדז.

מאָנטאג 11 כ איר תרצ״א

מאי
זון־אויפגאנג 3.53
זון־אונטערגאנג 7.09

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

(מ) היינט, מאָנטאָג דעם 11 מאַי, אי, דעם אַכטען טאָג פון אַלגעמיינעם פאַבאָר דאַרפען זיך שטעלען:

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1

(זאַקאָנטנאַ 82)

מענער פון יאָהרגאַנג 1910, וועלכע וואוי־נען אויפ'ן שטח פון דריטען פאָליציי־קאָמיסאַריאַט, וועלכענס פאַמיליען־נעמען עס הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

Kn ביז K l

פאַר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2

(אַגראָדאָווא 34)

די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1־טען קאָמי־סאַריאַט, און זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

Ś Sch Sz S R P

פאַר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 3

(אַל. קאָשטשושקי 21)

די יונגעלייט פון יאָהרגאַנג 1909, קאַט. B, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון דריטען קאָמיסאַריאַט, און די פאַמיליען נעמען זייערע זענען אויף

A B C D E F G H Ch I

ערלויבנישן אויף גאסן־האנדעל גיט ארויס דער מאגיסטראט

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נייער פער־אָרדנונג פון וואָיעוואָדע בנוגע דעם גאַסען־האַנ־דעל איז מען מודיע, אַז ערלויבנישען אויף צו האַנדלען אין גאַס, גיט אַרויס דער אינדוסטריע־אַמט פון דער ערשטער אינסטאַנץ ביים מאַגיסטראַט דורך דער פערמיטלונג פון שטאָט סטאַראָסטאַ.

די בקשות דאַרפען אָפגעגעבען ווערען אין דער סטאַראָסטווע.

ארעסטירט 2 שותפים פאר א בייזוויליגען באנקראט

דאָס האַנדעלס־געריכט האָט ערקלערט פאַר באַנקראָט די אינהאַבער פון דער פירמע „בעל־טינג" מאַטעל גדליה באַהאַריער און הענריק אַראָלף זאַמערפעלד, וועלע ווערען אויך אַרעסטירט פאַר בייזוויליג באַנקראָטירען.

שוין געמעגט זייז גענעראל,

אוז דא וויל מען פון איהם מאכען א פשוטען זעלנער

(א) אויף שענקעוויטש־גאַס 97 וואוינט מיט זיין משפחה אַן־אַלטער יוד ר' אליה לעווין (שוין 90 יאָהר אַלט — ביז צו 120 י.) דעראָזיגער אַלטיטש־קער פערמאָגט זיין אייגענס אוודאי אַ שאָק אייניק־לעך. מיט אַ פאָר טעג צוריק האָט אַ וואַזשני פון דער פאַבאָר־קאָמיסיע איבערגעגעבען איהם אַ „ווענזוואַניע", ער זאָל זיך צושטעלען צום פאַבאָר.. דער אַלטער איז נישט פויל געווען און איז אוועקגע־גאַנגען אין מיליטעריש־פאָליציאַישען ביוראָ, וואו דער טעות איז אויפגעקלערט געוואָרען, און מ'האָט איהם בפירוש געזאָגט: „ניע גאַדזשיען".

„מען שלאגט שוין ווייטער יודען"...

עטליכע פערוואונדעטע און פערשידענע געשלאגענע

(א) אויף נאַוואָמיעיסקא 10 האָט בעת אַ גע־שלעג בעקומען עטליכע וואונדען אין קאָפ דער 63 יאָהריגער מעקלער יאָסעל פאָזנאַנסקי (פון שקאָלנע 26).

אויף קאַראָלעווסקא 15 האָט פונקט אַזוי אָפּ־געשניטען די 62 יאָהריגע מרים ראָזענבלום (פון מוירע־גאַס 1).

אויף רוג לאַגעווניצקא און זאַווישא האָט בע־קומען עטליכע געשטאָכענע וואונדען אין די פליי־צעס דער 23 יאָהריגער קירזשנער משה יאָסעל קיבאַס.

דערפאַר אָבער האָבען זיך גאַר וואַזשנע צע־הורג'ט „מתוך שמחה", בעת אַ לחיים מאַכען אין דער רעסטאראַציע פון „מאַנטויפעל", צווי יודישע יונגעלייט: דער 30־יאָהריגער האַנדעלס־אַגענט כאַ־ריץ שיפערמאַן (פון שרודמיעיסקא 18) און זיין שכור'ער געגנער, דער 29־יאָהריגער בוכהאַלטער שלמה טייכמאַן. זיי האָבען זיך געגענזייטיג גוט „צו־רעכטגעמאַכט", אַזוי אַז פאַגאָטאָוויע האָט זיי גע־מוזט בעקלעבען מיט וואַטע, מערליע וכו'...

אין די אַלע פאַלען זענען צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען פאָליציי־פראָטאָקאָלען.

אויסגעגראבען זיך א קבר,

זיך גע'סם'ט און זיך אריינגעלייגט אין איהם

(א) נעכטען אין אָוונט האָט דער קברות־מאַן פון קאַטוילישען צמענטאַזש אויף דאָלי בעמערקט אין אייבער פון די אַלייען אַ פריש־אויסגעגראָבענעם קבר, צו וועלכען ער האָט נישט צוגעלייגט קיין האַנד ער איז צוגעגאַנגען האַרט צום קבר, און בעמערקט, אַז אונטען ליגט אַ פרוי מיט שוואַכע סמנים פון לעבען. דער קברות־מאַן האָט אַרויסגערופען פאָ־גאָטאָוויע, וועלכע האָט זי אַריבערגעפיהרט אין אַ האָפּיטאַל. דאָרט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די זעלבסטמערדערין איז די 32־יאָהריגע סטאַניסלאַווא שטשעפּאַנסקא, אַנ'ארבייטסלאָזע, וועלכע האָט מחמת הונגער און נויט אויסגעגראָבען זיך אליין אַ קבר, לעם איהם מוטערס קבר, אויסגעטרונקען אַ גרויסע דאָזע סובלימאַט, און אַריינגעלייגט זיך אין איהם כדי צו קבורה צו קומען נאָהענט לעם איהר מוטער.

פאר איינמאהנען א פראטעסט

קריגט ער געשלאגען ביז בלוט

(—) צוזר קירשטיין 24 יאָהר אַלט, איז אָנגעשטעלט אין דער פירמע שוואַרצבאַרד, פיעטר־קאָווער 35. פרייטאָג איז קירשטיין אַוועק לוים'ן אויספטראַג פון זיין באַלעבאָס, צו דער פירמע וואָלף טרויב, פיעטרקאָווער 35, כדי איינצומאָנען פאַר עטליכע פראָטעסטען.

וו. טרויב האָט געהייסען זיך ווייזען די פראָטעסטען, און ווען קירשטיין האָט די וועקסלען איהם געוויזען פונרערווייטענס, האָט טרויב גע־פרובט זיי אַרויסרייסען ביי קירשטיינען פון דער האַנד. ק. האָט די וועקסלען נישט געוואָלט אַרויס־לאָזען און דאַן האָבען טרויב און זיין זוהן זיך אויף איהם געוואָרפען און איהם אַזוי צושלאָגען אַז ס'האָט זיך פון איהם געראַנען דאָס בלוט.

אויף די געשרייען פון געשלאָגענעם זענען אָנגעלאָפען מענשען, מ'האָט אַרויסגערופען פאָליציי וועלכע האָט צונויפגעשטעלט אַ פראָטאָקאָל. דער גאַנצער ענין איז איבערגעגעבען צום פראָקוראָר.

וואס עס האט געזאגט ד״ר וויעלינסקי

(—) אויף דער זיצונג פון דער אויספאָר־שונגס־קאָמיסיע בנוגע די פאַרוואורפען געגען די לאַווניקעס, האָט ד״ר וויעלינסקי ערקלערט, אַז ער אַליין האָט נישט געמאַכט קיין שום פאָרוואורפען די לאַווניקעס קיק און אַיודעבסקי, ער האָט נאָר געהערט וועגען דעם, וואָס אַנדערע האָבען איבערגעגעבען.

אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון שטאָט־ראַט וועט דער ענין בעהאַנדעלט ווערען.

אנ'אויסטערלישער פרא־אדם

איז נעכטען געכאפט געווארען אין לאדז

(א) לעצטענס האָט די פאָליציי־מאַכט בעקו־מען אָפט אָנקלאָגען מצד פרויען, אַז עפּיס אַנ'־אומבעקאַנטער פערזאָן, אַנ'אַנשטענדיג געקליידע־טער, שטייט אויף די טראַמוואַי־אָפּשטעלען, און ווען זיי גייען אַרונטער, עפענט ער פאַר זייערע אויגען דעם פאַלטען, און ווייזט זיי „עפּיס אַזוינס, וואָס מ'דאַרף זיך דערמיט נישט שטאַרק איבער־נצהמען אין דער עפענטליכקייט"...

די פרויען פלעגען גיין און מסר'ן וועגען דעם דער פאָליציי, וועלכע האָט זיך גענומען צו אָבסערווירען דעם פרא־אדם, און נעכטען טאַקי האָט מען איהם ביי אַזאַ שטיקל „פּרעזענטאַציע" געפּאַקט אויף רוג 11 ליסטאָפּאַד און זאַכאָדניע.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער בחור איז טאַקי אַנ'אידיאָט, אַ משוגענער פון וואַרשאָ, און ער הייסט סטאַניסלאַוו פיאָלקאָווסקי, 33 יאָהר אַלט. מ'האָט איהם משלח־געווען אין שפּיטאָל.

מילא מיט א קונסט־פרייז פערזארגט...

ווי האלט מען שוין וועגען פטור ווערען אנדערע זארגען!

(2) אויף דער שבת'דיגער זיצונג פון מאַ־גיסטראַט איז לאַנג דעבאַטירט געוואָרען דער פּראָיעקט פון דעם לאָדזער פרייז פאַר קונסט און וויסענשאַפט, וועלכער איז בעאַרבייט געוואָרען דורכ'ן לאַווניק סמאָליק. איינער פון די מאַגי־סטראַט־מיטגלידער האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָר־שלאַג, אַז דער פרייז וואָס בעטרעפט 10 טויזענד זלאָטעס זאָל בעשטימט ווערען יעדע צווי יאָהר, אָבער ביי דער ערשטער אָפּשטימונג איז געבליבען, אַז דער פרייז זאָל געגעבען ווערען יעדעס יאָהר.

אין יאָהר 1932 וועט דעם פרייז בעקומען אַ פאָרשטעהער פון פּלאַסטישער קונסט (אַ מאָלער אָדער אַ סקולפּטאָר), אין 1933 — אַ פאָרשטעהער פון ליטעראַטור; אין 1934 — פאַר מאַטעמאַטיק; אין 1935 — פאַר הומאַניסטיק, און ווייטער ווי־דער אין דער זעלבער ריה. דער פרייז וועט בע־שטימט ווערען דעם 3 מאַי, און איבערגעגעבען ווערען דעם לאָורעאַט אויף אַ פייערליכער זיצונג פון שטאָט־ראַט אין משך פון חודש מאַי. אין דער פרייז־קאָמיסיע וועלען אַריין: דער פרעזעס פון שטאָט־ראַט, דער שטאָט־פּרעזידענט, דער לאַווניק פאַר קולטור און בילדונג, און פאָרשטעהער פון אוניווערזיטעטען. דער פּראָיעקט פון סטאַטוט וועט פאָרגעשטעלט ווערען פאַר'ן שטאָט־ראַט וואַהר־שיינליך ערב די זומער־פעריען.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון קליינהענדלער-פעראיין

די טעג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון קליינהענדלער-פעראיין פיעטרקאווער 28 אונטען פארזיץ פון ה' שלמה טאסק, וועלכער שילדערט די שלעכטע לאגע פון קליינהענדלער און ווייזט אן, אז דער ווירטשאפטליכער קריזיס דריקט אמייסטען דעם קליינהענדלער און די שפייער-שרויף פרעסט דעם קליינעם סוחר.

אין דער נייער פערוואלטונג זענען אריין די ה"ה: פרעזעס שלמה טאסק, וויצע-פרעזעס זכריה גאלדבערג וויצע-פרעזעס משה טוכמייער, קאסירער זכריה גאלדבערג, סעקרעטאר יעקב גאלדמאן, אייזיק לעווין, וואלף מאשקאוויטש, ריטערבאנד יודעל דגשאלאווסקי אבע, אברהם כצנטשינסקי, גראסמאן יודעל, און נחמן סטריקאווסקי.

ערשטער מוזעאום פון פוילישער האנדווערקעריי

(2) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דער האנדווערקער-קאמער אין לאדז איז צווישען אנדערע איינשטימיג אנגענומען געווארען דער זעהר אינטערעסאנטער פראיעקט פון דעם סעקרעטאר פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער ה' קאצענבאגען וועגן שאפען אין לאדז א מוזעאום פון דעם פוילישען האנדווערק.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די האנדווערקער-קאמער מונאנדערגעשיקט אנ'ענטשפרעכענדען צירקוליאר צו אלע צעכען, און האנדווערקער-ארגאניזאציעס.

בלומעל-טאג לטובת „משמרת החולים"

קומט פאר מאנטאג דעם 18 מאי

מאנטאג דעם 18-טען מאי ד.י. קומט פאר א בלומעל-טאג לטובת דעם אויבענדערמאנטען פעראיין, וואס העלפט ארימע קראנקע. די יודישע בעפעלקערונג וועט זיך זיכער ווארים אפרופען און מיטהעלפען צום ערפאלג פון דער דאזיגער אקציע.

די ארבייטען ביי די בעדראהטע הייזער אויף נאוואמיעיסקא גאס

ווערען געפיהרט אהן אויפהער

די ארבייטען ביים פערזיכערן די בעדראהטע הייזער אויף נאוואמיעיסקא גאס 28 און 30 ווערען געפיהרט אין א שנעלען טעמפא, די ארבייטען ווערען נישט אפגעשטעלט בייטאג, ביינאכט און אויך דעם בעכטיגען זונטאגדיגען טאג האט מען געארבייט ביים פערפעסטיגען די פונדאמענטען, די ארבייטען ווערען געפיהרט אונטער דער לייטונג פון אינזשיניערען און די אינהאבער פון דער פירמע טילער און שטיינשניידער.

ס'זענען פערהאן די בעסטע האפנונגען אז אין א קורצער צייט ארום זאל שוין אלץ פערטיג ווערען און די רואינירטע לאקאטארען זאלען זיך קענען צוריק אריינציהען אין זייערע וואוינונגען.

ישראל גראווע נ"ע

דאס יודישע נאציאנאלע לאדז, האט נעכטען ווידער פערלוירען איינעם פון איהרע נאציאנאלע יודען, איינעם פון איהרע בעסטע אידעען טרעגער אין דער פערזאן פון ישראל גראווע נ"ע.

אלס א זוהן פון זעהר א חשוב'ער ליטווישער פאמיליע, קומט ישראל גראווע נ"ע מיט 40 יאהר צוריק מיט זיין פאטער מנחם-מענדעל גראווע פון ביאליסטאק קיין לאדז.

ישראל גראווע האט בעקומען אנ'ערציהונג אינ'ם נאציאנאלען גייסט. זיין פאטער גיט איהם אריין א נאציאנאלען בעוואוסטזיין און אין דער יוגענד שוין, ווערט ישראל גראווע מיטגעריסען מיט דער אידעע פון חובבי ציון.

מנחם-מענדעל גראווע גרינדעט אין לאדז אונטער דער פירמע „געברידער גראווע" א וואל-האנדעל, וואס ישראל גראווע טרעט אריין אינ'ם געשעפט פון זיין פאטער.

אבער ישראל גראווע קאן זיך נישט אפגעבען מיט גשמיות. ער זוכט אויך רוחניות און געפינט אין דער נאציאנאלער בעוועגונג און גיט זיך אפ מיט לייב און נפש. ישראל גראווע ווערט א טעטיגער מיטגליד אין דער ציוניסטישער בעוועגונג פון לאדז ער טרעט אריין צוערשט אין „מנעימי-תורות" און דאן אין „הזמיר". אינ'ם אסימילאטארישען קאמי-פעראיין אויף פראמענאדע 21 פיהרט ער אן א קאמף פאר דאס נאציאנאלע בעוואוסטזיין און אין די מלחמה-יאהרען, ווערט ישראל גראווע געוועהלט דורך דער נאציאנאלער גרופע אין דער פערוואלטונג אינ'ם יודישען דעמאקראטישען קאמי-פעראיין אויף וואלטשאנסקא 21.

אין יאהר 1917 טרעט ישראל גראווע אריין אין דער פערוואלטונג פון „בר-כבבא" וואו ער אפפערט פיל צייט און מיה לטובת דער פיזישער אויפלעבונג צווישען יודען. ער איז געווען דארט וויצע-פרעזעס ביז צום לעצטען מאמענט.

דער פערשטארבענער איז אויך געווען פערוואלטונגס-מיטגליד פון „יצאס".

מיט איינגע חדשים צוריק ווערט ישראל גראווע קראנק אויף א ראק און ליידער איז נישט געווען קיין מעגליכקייט איהם אוועקצורייסען פונ'ם גרויזאמען טויט.

ת.נ.צ.ב.ה.

קופאן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג מאנטאג, דעם 11-טען מאי

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" — פון דעם זעלבען טאג. —

גרויסער ערפאלג הירש לעקערט

די פארשטעלונג „הירש לעקערט" מיט משה ליפמאן בראש, וועלכע איז געשפילט געווארען שבת און זונטאג איז אדורך מיט א ריזיגען ערפאלג. דאס פובליקום האט געמאכט די ערשטען גרויסע אוואציעס. היינט, מאנטאג ווערט געגעבען „הירש לעקערט." צום לעצטען מאל און צו זעהר ביליגע פרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 זל.

אלע וועלכע האבען נאך נישט געזעהן די זעלטענע פארשטעלונג, דארפען נישט דורכלאזען די געלעגענהייט און היינט בעזוכען די פארשטעלונג.

„אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער"

אונטער דער רעדאקציע פון אלי באראכין איז ערשינען דער אפריל-נומער פון דער לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע, און קולטורעלע פראגען „אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער" מיט ארטיקלען פון: פרעזעס ראבערט גייער, ד"ר ה. לודוויג, קאנסול מאקס קאהן, נ. שפעט, פראפ. ד"ר מ. באלאבאן, אסקאר בערמאן-סטראסטע אלעקסי רזשעווסקי, אלי באראכין, איליא ערענבורג, מאגיסטער יוזעף ליטווין א. א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

ספארט-בעוועגונג

פוסבאל

נעכטען זענען אין לאדז אזוי יגוט ווי אין גאנצען לאנד נישט פארגעקומען קיין מייסטערשאפטס-מעטש. אומעטום זענען פארגעקומען פריינדשאפטס-שפילען. די הכנסה פון זיי זענען בעשטימט געווארען לטובת דעם פוילישען פוסבאל-פערבאנד. אין לאדז זענען פארגעקומען פאלגענדע פוסבאל-פערמעסטונגען:

ל.ק.ס. — הכח 2:4 (2:2)

דער דערמאהנטער רעזולטאט איז גאר א ציפער רעזולטאט, קיין פאקטישער אבער נישט, צוגעהאלפען דעם מעטש געווינען פאר ל. ק. ס. האט דער שידס-ריכטער בושאקעוויטש, וועלכער האט זיך דעצידירט דאס דריטע טויער פאר ל.ק.ס. דאן ווען דער באלעם איז גאר געגאנגען איבער דער ליניע, די מאנשאפט פון „הכח" האט באך דער דאזיגער ענטשיידונג נישט געוואוסט וואס זי האט ווייטער צו טון און האט זיך נישט אקעגענגעשטעלט דער שטורמער-רייה פון ל.ק.ס. צו ערצילען נאך א טויער.

אזא טאקטיק פון „הכח" איז נישט פערשטענדליך, ס'איז אמת, אז די יודישע מאנשאפט איז בעעולהט געווארען, אבער צו פראטעסטירען זענען פערהאן בערופענע אינסטאנצען, אזעלכע דעמאנסטראציעס האבען נישט די געהעריגע ווירקונג.

אי דער ערשטער העלפט פון שפילען שפילט ל.ק.ס. מיט'ן ווינד און האט אנ'איבערמאכט. בעצוג דערס האט זיך אויסגעצייכענט ל.ק.ס. שטורמער-רייה. דאך געלונגט עס דעם „הכח" צו פערענדיגען די העלפט מיט א רעזולטאט 2:2. (איין גאל פון א 11-מעטער שטויס), די צווייטע העלפט האט בשום אופן נישט געקענט אפשפיגלען די כוחות צוליב דער דענערוואירונג וואס די ענטשיידונגען פון שידס-ריכטער האבען ארויסגערופען.

ו.ק.ס. — ארהאן 2:2 (0:1)

די צוויי פערביסענע געגנער האבען נישט געקענט דערגרייכען קיין זיג.

ל.ט.ס.ג. — טוריסטען 1:4 (1:1)

דער פרעטענדענט אויף דער מייסטערשאפט פון „א" קלאס האט לייכט געשלאגען די טוריסטען מיט א פערהעלטנישמעסיג העכערען רעזולטאט.

חשמונאי — סדימה 1:2

די צוויי יודישע ריוואלען אין ב. קלאס האבען זעהר פריינדשאפטליך צווישען זיך געשפילט, חשמונאי איז געלונגען צו בעזיגען זיין געגנער.

„זיעדנאטשאנע" — י. ק. פ. 2:4.

„ווימא" — גייער 1:4.

פ. ט. צ. (פאביאניץ) — בוזשא 2:2.

פאביאניץ.

שטערן — מכבי 0:1

רעפרעזענטאנץ פון דרום-פוילען — רעפרעזענטאנץ פון צפון-פוילען 2:5

דער מעטש איז פארגעקומען אין [illegible].

ספארט-שפילען

נעכטען זענען פארגעקומען די ווייטערדיגע מעטשען, אין נעץ-באל, קארב-באל, און „האזענא" אין „א" און „בע" קלאס. ס'איז שוין בעוואוסט דעפיניטיוו אז די פרויען-מאנשאפט פון „קדימה" אין נעצבאל פאלט אראפ אין „בע"-קלאס.

ספארט-כראניק

היינט קומט קיין לאדז דער לייכט-אטלעטישער טרענירער ה' קלומבערג, וועלכער וועט טרענירען די לייכט-אטלעטישע סעקציעס פון די פעראיינען, וועלכע זענען אנגעשלאסען אין צענטער פאר פיזישע ערציהונג.

דער גרויסער ספארט-יום-טוב אין ספאלא

דעם 12, 13 און 14 יוני וועט אין דער זומער-רעזידענץ פון מלוכה-פרעזידענט אין ספאלא פארקומען דער טראדיציאנעלער יום-טוב פון פיזישע ערציהונג און מיליטערישער פארבערייטונג, די ארגאניזאציע פון דעם יום-טוב איז אנפערטרויט געווארען דעם אנפיהרער פון לאדזער ד.א.ק. גענעראל מאלאכאווסקי.

כדי די אימפרעזע זאל אויספאלען אימפאזאנטער און גראנדיעזער ווערען שוין געמאכט אלע פארבערייטונגען. דער פראגראם איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען. כדי צו אינפארמירען די גאנצע פרעסע וועגען דעם גראנדיעזען ספארט יום-טוב איז איינגעארדענט געווארען א ספעציעלע פרעסע-ביורא וועלכע בעשטעהט פון די רעדאקטארען: קאזשעלסקי, פארוטשניק וואסקאוויטש און ליטיבסקי.

אינסטרוקטאר-לאגער פאר יודישע גימנאסטיקערינס

דער פערבאנד פון די יודישע פרויען-ספארט-פעראיינען אין פוילען ארדענט איין זומער אין יודזעפאוו הינטער טאמאשאוו א לאגער פאר גימנאסטישע פרויען-אינסטרוקטארינס, אונטער דער אנפיהרונג פון פרוי מירא יאקובאוויטש.

דער פראגראם פון לאגער אין יוזעפאוו בעהמט ארום טעארעטישע און פראקטישע איבונגען פון גימנאסטיק, ספארט-שפילען, לייכטאטלעטיק, שווימען, טוריסטיק, און מעטאדען פון אדמיניסטראטיווער ארבייט אין ספארט-קלובען, דער אפצאהל פאר פולשטענדיגע אויסהאלט, וואוינונג און לימוד בעטרעפט פאר מיטגלידערינס פון פעראיינען 50 זל. פאר נישט מיטגלידער 65 זל. באהן-בילעטען אהין און צוריק אומזיסט. איינשרייבונגען און אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון דער פרויען-סעקציע פון „קדימה" אויף גדאנסקא 40 פון 8 ביז 10 אין אווענד.

גימנאסטיק פאר יודישע ארבייטענדע פרויען

די פרויען-סעקציע פון „קדימה" גדאנסקא 40 ארגאניזירט א צווייטע גימנאסטישע גרופע פאר יודישע ארבייטענדע פרויען.

שווים-פערמעסטונגען

דאנערשטאג דעם 14 מאי קומט פאר אין זגערזשער שווים-באסיין עלימינאציע פערמעסטונגען פאר פרויען און מענער אויף ארויסצושיקען אנטיילנעהמער אויפ'ן ספאלא ספארט-יום-טוב.

גרויסע באקס-אימפרעזע

דאנערשטאג דעם 14 מאי ארגאניזירט דער היגער ספארט-קלוב י.ק.פ. א גרויסען ספארט-מעטש צווישען לאדז און ווארשא, צווישען די לאדזער באקסער געפינען זיך די ברידער שטאהל. צווישען די ווארשעווער — בירנצווייג און גארבאזש.

גראנדיעזער מאטאציקליסטען-צוזאמענפליה פון „בר-כוכבא"

דער יודישער טורן- און ספארט-פעראיין „בר-כוכבא" איז בעקאנט פון ארגאניזירען גראנדיעזע און אימפאזאנטע ספארט-אימפרעזעס. נעכטען האט די יונגסטע אבער טעטיגע סעקציע פון פעראיין — די מאטאציקליסטען-סעקציע איינגעארדענט אנ'אלפוילישען צוזאמענפאהר פון מאטאציקליסטען קיין לאדז. אויפ'ן רוף פון „בר-כוכבא" האבען זיך אפגערופען פוילישע מאטאציקליסטען-פעראיינען פון אלע עקען אין פוילען.

די ארגאניזאציע פון צוזאמענפאהר איז געווען א מוסטערהאפטע. דאס איז געווען די ערשטע גרויסע יודישע אימפרעזע פון מאטאציקליסטען-ספארט און זי האט געשאפט פיל כבוד דער יודישער ספארט בעוועגונג. דער גרינדער פון דער סעקציע איז געווען ה' שטראוויס. לויט'ן רעגולאמין פון צוזאמענפליה, האבען די מאטאציקליסטען וועלכע זענען פון זייערע וואוינערטער ארויסגעפאהרען שבת 12 א זייגער ביי טאג, געדארפט אנקומען צווישען 10 און 12 פארמיטאג, אויפ'ן הויף, וואו ס'געפינט זיך דער לאקאל פון „בר-כוכבא" פיעטריקאווער 10.

יעדע מינוט זענען אנגעקומען מאטאציקליסטען פון אלע ריכטונגען און זענען אויפגענומען געווארען דורך די פערוואלטונגס-מיטגלידער פון „בר-כוכבא" פרעזעס וואלף, גאמאלינסקי, ציטער און אנדערע. די אנטיילנעהמער האבען דאן געגעסען פריהשטיק, און דאן האלב איינס א זייגער, ווען ס'זענען שוין געווארען 80 מאטארען איז פארגעקומען א דעפילאדע פון אלע אנטיילנעהמער ביז פלאץ וואלנאשטשי און צוריק. אויף די גאסען זענען געווען פיל מענשען, וועלכע האבען זיך צוגעקוקט צו דער אריגינעלער דעפילאדע,

צום צוזאמענפליה האבען געהאט בעשטימט פרייזען, דער שטאטישער קאמיטעט פאר פיזישע ערציהונג, לאדזער מאגיסטראט, פרעזעס וואלף, ז. גאמאלינסקי, ל. שטערן און פיל פירמען.

5 א זייגער באכמיטאג האט „בר-כוכבא" אויפגענומען די אנטיילנעהמער פון צוזאמענפאהר אין רעסטאראן פון גדוילד ווי ס'איז אויך פארגעקומען די פונאנדערטיילונג פון די פרייזען, די רעזולטאטען פון צוזאמענפליה זענען פאלגענדע:

קאטעגאריע „א" — קלאס „א"

1) טורקעוויטש („אוניא"—פוזען) 764 קילאמעטער. 2) פליכערט אביגדור („בר-כוכבא") —403 קילאמעטער. 3) בארטושעק ארטור („אוניאן" לאדז) 389 קילאמעטער

קלאס „בע"

1) קאשטשאנסקי באגדאן (אוניא—פויזען) — 764 קילאמ. 2) פאלקעוויטש („אוניא" פויזען) 748 קילאמ. 3) מאטץ („אוניאן") 721 קילאמ.

קלאס „פ" — קאטעגאריע „צע"

1) פוקס מיעטשיסלאוו (בר כוכבא) 903 קילאמ. 2) שאלקעוויטש, (ל.ק.מ.) 870 קילאמ. 3) ביקלער (אוניאן) 849 קילאמעטער.

קלאס „גע"

1) פעליקאן (ל.ק.מ.) 607 קילאמעטער. 2) קנאפסקי (ל.ק.מ.) 461 קילאמ. 3) זאוואדזקי (פ. ק. מ. ווארשא) 431 קילאמעטער.

די גרויסע פרייזען האבען בעקומען: 1) ל.ק.מ. פאר 21 אנטיילנעהמער 7652 קילאמעטער. 2) בר-כ'וכב" 13 אנטיילנעהמער 5169 קילאמעטער, 3) "אוניאן" — 11 אנטיילנעהמער 4959 קילאמ. 4) „אוניא — 6 אנטיילנעהמער 3392 קילאמעטער 5) לעגיא — 8 אנטיילנעהמער 1830 קילאמ. 6) פ.ק.מ. 2 אנטיילנעהמער 869 קילאמעטער.

די פרויען-פריזען האבען בעקומען: 1) פריילין גאלדבערג 746 קילאמ. (אוניאן) 2) פריילין ראטוואנד (לעגיא), 3) דלוגאקענצקא (לעגיא).

די פריזען פאר די בעסטע יודישע פאהרער האבען בעקומען פוקס און קויפמאן ב(ר-כוכבא).

ס'האבען געזאלט פארקומען נאך אנדערע פייערליכקייטען, אבער צוליב'ן טויט פון וויצע-פרעזעס פון בר כוכבא ישראל גראווע זענען זיי אפגערופען געווארען.

די זומער-קאלאניעס פון „טאז"

וועלכע קינדער ווערען אין די קאלאניעס אנגענומען

די זומער-קאלאניע פון „טאז" געפינט זיך אין דארף ווישניאווא גורא, וועלכעס איז בעקאנט אין לאדז אלס פרעכטיגעס זומער-וואוינונגס-ארט, און איז בערימט מיט דעם טרוקענעם סאסנאווען וואלד און טרוקענעם זאמדיגען באדען. הארט ביים וואלד פערמאגט די געזעלשאפט „טאז" א גרויסען שטח ערד, אויף וועלכען עס געפינען זיך דריי גרויסע געביידעס — צוויי האלצערנע און איין געמויערטע. אין צוויי געביידעס געפינען זיך גרויסע שלאף-צימער, אין וועלכע אויף זומער ווערען אויסגעשטעלט צוויי הונדערט בעטלעך, אזוי קענען גלייכצייטיג זיך געפונען אויף דער קאלאניע הונדערט יונגליך און הונדערט מעדלעך. אין יעדער געביידע זענען דא גרויסע ווערענדעס, מיט גלעזערנע ווענט, און די קינדער קענען זיך שפילען אין פאל פון שלעכטען וועטער, אדער רוען זיך אפ אין נעמען זונען-וואנעס. ארום די געביידעס איז דא א גרויסער פרייער שטח ערד, אויף וועלכען ס'געפינען זיך גימנאסטישע מכשירים און שפיל-זאכען פאר די קינדער. דער גאנצער באדען איז קאנאליזירט. א גרויסער פיר-פערדיגער נאפט-מאטאר טרייבט וואסער אין אלע געביידעס. צו די וואוין-געביידעס איז ספעציעל צוגעבויט געווארען באדע-צימערס, מיט ספעציעלע איינריכטונגען אויף צו וואשען זיך צוגעפאסט פאר שול-קינדער. א בעזונדערע געביידע איז אפגעגעבען געווארען פאר ווירטשאפטליכע צוועקען: דא געפינט זיך די קיך, די וועשעריי, וואוין-צימערן פאר דעם פערסאנאל א. א. וו.

יעדעס קינד בעקומט אויף דער קאלאניע וועש און קליידונג.

ווי געזאגט, קענען זיך אויף דער קאלאניע געפינען מיט אמאל 200 קינדער. דאס איז די גרעסטע צאהל, וועלכע די קאלאניע קען ארייננעמען. עס ווערט אויסגענוצט דער גאנצער זומער, אנהויבענדיג פון פריסטען פריהלינג און ענדיקענדיג פאר ימים נוראים. יעדע גרופע געפינט זיך אויפ'ן דארף 4 וואכען. די ערשטע גרופע פארט ארויס ענדע מאי — די לעצטע גרופע קעהרט זיך אום אין מיט'ן ווזשעשען. אזויערנאך פערברענגען אויף דער קאלאניע אכט הונדערט קינדער.

וועלכע קינדער פאהרען ארויס? אדער בעסער געזאגט וועלכע קינדער האבען די זכויה ארויסגעשיקט צו ווערען?

די קאלאניע איז געאייגנעט נאר פאר קינדער אין שול-עלטער פון 7 ביז 14 יאהר, פאר שוואכע קינדער, שלעכט דערנערטע, וועלכע האבען אין ווינטער אדורכגעמאכט א וועלכע נישט איז קרענק, פאר קינדער פון נישט פערמעגליכע עלטערן. די קאלאניע איז אנ'אפ־רוה-ארט און נישט א הייל-קאלאניע. קינדער, וועלכע זענען בעדראהט מיט אנשטעקענדיגע „קראנקהייטען (ספעציעל טובערקולאזע קינדער) קענען נישט אויף די קאלאניעס ארויסגעשיקט ווערען. קינדער מיט אנשטעקענדיגע האר-קראנקהייטען (פאוואוס) אויגען-קראנקהייטען (טראכאם) הויט-קראנקהייטען (בייסעניש) א. א. מוזען פאר דעם גענוי אויסגעהיילט ווערן און ערשט נאכדעם ווי א ספעציאליסט-ארצט שטעלט פעסט, אז זייער אנוועזענהייט אויף דער קאלאניע בעדראט נישט דאס געזונד פון אנדערע קינדער קענען זיי ארויסגעשיקט ווערען.

קאנדידאטען ווערען פערשריבען נאר אין שטעטישע פאוושעכנע שולען, אין געזעלשאפטליכע פאוושעכנע שולען (תלמיד תורות) און יודישע פאלקס-שולען, וועלכע געהערען צו דער יודישער שול-ארגאניזאציע. קאנדידאטען פון מיטעל-שולען ווערען נישט אנגענומען. דאס רוב מיטעל-שולען ארגנען איין פאר זיך זומער-קאלאניעס און דארפען זארגען אויך פאר די ארימע קינדער, וועלכע בעזוכען די מיטעל-שולען. אויסקלייבען די שוואכסטע און ארימסטע פון דער גרויסער צאהל קינדער איז זעהר שווער. דערפאר ווידמעט טאקי די פערוואלטונג דער פראגע וועגען קוואליפיקאציע זעהר פיל צייט און אויפמערקזאמקייט. דער אופן פון קוואליפיצירען קינדער אויף די קאלאניע האט זיך אין משך פון די 9 יאהר, וועלכע „טאז" פיהרט די קאלאניע, אייניגע מאל געענדערט. איצט האט זיך אויסגעארבייט פאלגענדער פלאן.

א חוץ די מיטעל-שולען איז אויסגעשטראכן געווארען אויך די פאוושעכנע שולען, דאס רוב חדרים, וועלכע האבען נישט קיין שול-היגיענע אויפזיכט מצד „טאז" דאס גאנצע שול-יאהר. ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, אז דער שול-דאקטאר זאל דאס גאנצע יאהר האבען אונטער זיין השגחה די קינדער, און בפרט די שוואכע קינדער. ווען דער דאקטאר שיקט ארויס אויף די קאלאניע קינדער אויף 4 וואכען, לאזט ער שוין נישט ארויס דאס קינד פון זיין אויג דאס גאנצע יאהר: קינדער ווערט אים ווינטער פערשריבען טראן, קווארץ-לאמפען א.א.וו. אזויערנאך ווערט פערלענגערט און פערפעסטיגט די געזונדע ווירקונג פון דער קאלאניע.

ליידער געפינט זיך אין לאדז א סך שולען, פריוואטע און חדרים, וועלכע צוליב פערשידענע טעמים דערלאזען נישט די שול-מעדיצינישע השגחה ביי זיך דאס גאנצע יאהר. אזעלכע שולען קענען נישט פרעטענדירען אויף ארויסצושיקען די קינדער אויף דער זומער-קאלאניע פון טאז. די עלטערן פון די קינדער אין די דאזיגע חדרים און שולען דארפען געדענקען און וויסען פארוואס די קינדער פון די שולען קענען נישט קאנדידירען אויף די זומער-קאלאניעס און דארפען פאדערען פון די שול-איינענטימער און פון די פערוואלטונגען פון די חדרים אז דאס גאנצע שול-יאהר זאלען די קינדער זיך געפונען אונטער דער שול-מעדיצינישער השגחה מצד „טאז".

נאך עלימינירען פון די דערמאנטע שולען בלייבען שטעטישע פאוושעכנע שולען, ווי דער מאגיסטראט פיהרט די שול-מעדיצינישע השגחה, און שולען (תלמיד תורות, חדרים און פריוואטע) וואו „טאז" פיהרט די שול-היגיענע. די שולען בעזוכען ביז צוואנציג טויזענד קינדער, פון וועלכע מען דארף אויסקלייבען 800 שוואכסטע און פון ארימסטע עלטערן.

דעם ערשטען אויסוואהל מאכט דער שול-דאקטאר פון יעדער שול צוזאמען מיט דער שול-לייטונג. זיי שטעלען צו אין „טאז" א ליסטע פון קינדער פון יעדער שול, וועלכע נויטיגען זיך אמ-מייסטען. לויט די ליסטעס ווערען בעזוכט די עלטערן פון די קינדער אין זייערע וואוינונגען כ"י פעסטצושטעלען זייערע מאטעריעלע פערהעלטניסען, זייערע וואוינונגס-בעדינגונגען. עס ווערען ביי די בעזוכען אויסגעפילט ספעציעלע רעגיסטראציע-קארטלעך, וועלכע וועלען דינען אלס מאטעריאל צו צוקונפטיגער וויסענשאפטליך-סטאטיסטישער ארבייט. נאכדעם ווערען די קינדער צום צווייטען מאל אינטערזוכט דורך דעם שול-דאקטאר פון „טאז" און ענרגילטיג צוזאמענגעשטעלט די ליסטע פון די קינדער, וועלכע דארפען זיך געפינען אויף די זומער-קאלאניעס.

ד"ר מ. ש.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2 (ניי רעמאנטירט) — דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.
גאסטשפילן פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט'ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען
היינט, מאנטאג, דעם 11. מאי, 9 א זייגער אוונד און די ווייטערע טעג
דער טויבער
דראמע אין 3 אקטען פון דוד בערגעלסאן.
אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. — מוזיק: פראפ. שפערבער.
דעקאראציעס און קאסטיומען: יוסף שליוואיאק. — אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטאריי פון ה' ראשגאלד (פיעטריקאווער 38)
און פון 6 א זייגער אוונד—אין דער קאסע פון טעאטער.

פערזאמלונג פון „נותן לחם"

די טעג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון לאדזער יודישען הילפס-פעראיין „נותן לחם".

פרעזעס מילגראם עפענט די פערזאמלונג און גיט א קורצען איבערזיכט פון דער טעטיגקייט פון פעראיין.

די פסח-אקציע האט געהאט א דעפיציט פון 3000 זל. נישט קוקענדיג אויף דעם דעפיציט האט די פערוואלטונג זיך בעמיהט די טעגליכע קיך וואס עקזיסטירט ביים פעראיין און וועלכע פערטיילט טעגליך איבער 150 מיטאגען, נישט אבצושטעלען.

צום סוף איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג. אויף דער קאנסטיטואירענדער זיצונג פון דער ניי-געוועהלטער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען אלס פרעזעס: ראטמ. פיאטר כארי, וויצע-פרעזעסען: וו. מילגראם און א. פ. פטאשניק. סעקרעטאר א. סענדער, קאסיר ה' מ. פריינד עקאנאם — ש. פטאשניק. אין דער פערוואלטונג ד. ה"ה י. פראשקער, ב. מילגראם, לייב ראבינאוויטש, סינע בערגער, לייב ראזענטאל, יודעל האלפערן, משה זילבערבערג א. פאנטעל, און מרדכי לייזער ברענדעל. קאנדידאטען: א. וויינמאן, מ. קארא, ש. וואלף און דער רעווידיר-קאמיסיע: יעקעל סענדער, משה פוקס און זקן מארדכאיעוויטש קאנדידאט שלמה שאמפאניער. די פערוואלטונג האט גלייכצייטיג אנגענומען א גאנצע רייה בעשלוסען צו פערברייטערן די טעטיגקייט פאר די ארימע יודישע בעפעלקערונג אויף אלטשטאט.

זעלבסטמארד מחמת ארבייטס-לאזיגקייט

(2) נעכטען האט געפרובט בעגיין זעלבסטמארד דורכ'ן אויסטרינקען בענזין די 28 יעהריגע העלענא ברודזשינסקא. איהר פערצווייפעלטען שריט איז זי בעגאנגען מחמת ארבייטסלאזיגקייט. פאגאטאוויע האט זי אפגעראטעוועט און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון קינא „בייקא"

אין קינא-טעאטער „בייקא" ווערט איצט געשפילט דער העכסט אינטערעסאנטער רוסישער פילם א. נ. „די גרינע בריגאדע", דער דאזיגער פילם, וועלכער שילדערט די ליבעס-איבערלעבענישען פון א רייכע גרעפין צו די דאנער קאזאקען און די צרות, וואס זי איז אויסגעשטאנען פון זיי. דער דאזיגער פילם וועלכער פערמאגט פיל זעהר אינטערעסאנטער מלחמה-סצענעס וועלכע מאכען אויף דעם בעזוכער א שטארקען רושם.

אין דאזיגען פילם קרעאירען די גרעסטע רוסישע פילם-ארטיסטען ווי שלעטאוו, איוואן קאוואל-סאמבארסקי און ליעס דעירעס. וועלכעס מיט זייער הערליך שפילען ערגענצעס זיי דעם ערפאלג פון פילם.

בעת דעמאנסטרירען פון פילם נעמט אויך אנטייל א גוט איינשטודירט כאר וועלכער פיהרט אויס העכסט אינטערעסאנטע רוסישע לידער ווי אויך רוסישע ראמאנסען.

געוועזענער מיליטער-בעאמטער
ב. מאן
פיעטריקאווער № 10
שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאפטע עצ'ות אין אלע
מיליטער-ענינים.

דער „פוילישער שטערן"

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

28)

— ה' סאמועל, — האט זיך אנגערופען דער קאמענדאנט — מיר האבען מיט אייך געוואלט א שמועס טון וועגען דער טענצערין נור-על-דין! איהר געדענקט אונזער לעצטען געשפרעך וועגען דעם ענין?... וואואהין איז זי, לויט איהרע רייד, אוועק פון בריסעל?

— קודם קיין אסטענדע, — האט געענטפערט דער דירעקטאר פון „פאלאס - טעאטער", — און דערנאך, ווען דאס דייטשע מיליטער איז צוגעקומען צום ברעג, איז זי אריבערגעפאהרען קיין ליאן, און זיך בעזעצט ביי איהר מוטער אין א דארף.

— ווי איז דער פאמיליען-נאמען פון איהר מוטער? האט זי עס אייך נישט געזאגט?

— יא, מאדאם בלאנדען הייסט זי.

דער פראנצויז האט א שנעל געטון מיט זיינע טרוקענע פינגער איבערן נאטיץ-ביכעל, וואס ער האט ארויסגענומען פון דער טאש.

— יא, אזא איינע איז ביי מיר פערנאטירט!— האט ער אויסגערופען — איהר טאכטער אסתר האט זי פערלאזט און איז אוועק קיין אמעריקא.

— נו, אויב אזוי... אויב אזוי! — האט זיך אריינגעמישט דער לארד-אדמיראל...

— ווארט, ווארט אקארשט, — האט איהם דער פאלקאוויק מיט א בעוועגונג נישט געלאזט פערענדען — צום אומגליק פאר נור-על-דין, האט די דאזיגע אסתר בלאנדען פערבראכט איהר יוגענד ביז ניינצעהן יאהר אין דער מוטערס פערמע אויפן דארף. און אין דערזעלבער צייט, ווי איהר געדענקט, האט די קליינע אסתר שוין געמאכט אויפטריטען מיט דער וואנדער-טרופע פון די דיוּפאנס... דאס איז דער בעסטער בעוויז, אז מיט דער ריכטיגער אסתר בלאנדען האט זי קיין שום שייכות נישט געהאט. וועגען דעם, אז נור-על-דין איז עס געוועזן „די קליינע אסתרל" ביי די דיוּפאנס ווייסען מיר פון איהרע אייגענע ווערטער, און די פריילין קוויטמאן, וואס איז דא אנוועזענד ווייסט אויך וועגען דעם!

— א דאנק אייך, ה' סאמועל, — האט זיך אפגערופען דער קאמענדאנט — מיר האבען שוין אייך נישט וואס מעהר צו פרעגען.... איך האב נאר מורא, אז דער טענצערין וועט אויסקומען צו איבעררייסען דעם קאנטראקט מיט אייך.

— ער איז שוין געריסען, מיין הער! — האט סאמועל טרויעריג דערקלערט.

דער קאמענדאנט איז אויפגעשפרונגען:

— וואס הייסט! פארוואס איבערגעריסען? זאגט גיכער, און גאפט נישט אויף מיר, ווי א נארישע שעפס... הלמאי איז צושטערט געווארען דער קאנטראקט?

— נעכטען ביינאכט האט זי זיך צוקריגט מיט'ן רעזשיסער צוליב דעם, וואס זי האט פערשפעטיגט אויף דער ביהנע, און היינט נאך מיטאג האט זי מיר אנטעלעפאנירט, אז זי זאגט זיך אפ קאטעגאריש פון די ווייטערדיגע אויפטריטען אין „פאלאס".. פאר אונז איז עס א גרויסער היזק, איך פערזיכער אייך! מיר וועלען דערביי פערלירען א סך געלד, און איך האב זיך שוין היינט וועגען דעם ענין בעראטען מיט אנ'אדוואקאט.

— פארוואס האט איהר מיר נישט דערצעהלט פריהער וועגען דעם?

— מיין הער, איך האב געמיינט, אז דאס איז פשוט א קאפריז פון איהר זייט, און איך האב געהאפט, אז ס'וועט צו דעם נישט קומען.... אין משך פון מיין לאנגער פראקטיק טרעפט זיך ביי מיר אזא פאל צום ערשטען מאל.

— האט איהר זיך געזעהן מיט איהר?

— ניין, — האט טרויעריג געענטפערט דער דירעקטאר — איך בין צוויי מאל געוועזן אין האטעל „נינעוויא", וואו זי וואוינט, און ביידע מאל האט מען מיר דערקלערט, אז זי איז נישטא אין דער היים.

דער קאמענדאנט האט סאמועלן בעפרייט פון ווייטערדיגע דערקלערונגען און ער איז אוועק.

ווי באר די טיר הינטער איהם האט זיך פערמאכט, האט זיך דער קאמענדאנט שטיל געווענדעט צום לארד-אדמיראל:

— זאל מען זיך בעהמען צו דער זאך?

— זעלבסטפערשטענדליך, בעהמט אן מיטלען,

דער קאמענדאנט האט אנגעקלונגען און אין א פרעג געטון ביי מאטעסן, וועלכער איז באלד אריינגעקומען:

— סיארא ידיעות איז דא פון „נינעוויא"?

— די דאמע איז נישט צוריקגעקומען.

— וואס טיילען מיט גארדאן און דעיון?

— קיין שום מיטטיילונגען פון זיי זענען נישטא.

אין דעמזעלבען מאמענט האט אנגעהויבען צו קלינגען דער טעלעפאן-אפאראט אויפ'ן שרייב-טיש.

דער קאמענדאנט האט ארונטערגענומען דאס טרייבעל און צוגעלייגט איהם צום אויער.

— האלא! האלא!... אהא, דאס זענט איהר, גארדאן?... ניין.... איהר קאנט רעדען... דאס איז מיין פערזענליכע פערבינדונג...

אין משך פון עטליכע מינוט האט ער זיך אויפמערקזאם צוגעהערט.

אין קאבינעט איז געשטאנען א שטילשווייגען.

— גוט... קומט תיכף אהער.

דער קאמענדאנט האט אפגעלייגט דאס טרייבעל און געזאגט דעם אדמיראל:

— זי האט זיך ארויסגעגליטשט פון אונזערע הענד... דאס האט גארדאן טעלעפאנירט.... ער מיט דעיוו האבען דעם גאנצען טאג נאכגעשפיאנירט די טענצערין.... נאך פריהשטיק איז זי אוועק פון האטעל, און אוועק שפאצירען צופוס איבער די גאסען.... מיינע מענשען זענען אוועק נאך איהר... לעם טשארינג-קראס איז די גאס געווען איבערפולט פון מענשען און אויטאס.... אנ'אויטאבוס האט איבערגעקעהרט דעיוון און שיער איהם נישט איבערגעפאהרען.... גארדאן האט זיך געלאזט איהם ראטעווען און פערלוירען פון אויג די טענצערין... ער האט זי בחנם שפעטער ארומגעזוכט, און אז ער איז געבליבען ביי גארבישט, האט ער מיר אנגעטעלעפאנירט....

— אזא פערדרוס, צום טייוועל! — האט א ברום געטון דער פאלקאוויק.

(המשך קומט).

קאנפערענץ פאר'ן ארבייטענדיגען א"י

אין לאקאל פון וו.י.ז.א. איז פארגעקומען א קאנפערענץ געווידמעט די פראבלעמען פונ'ם ארבייטענדיגען ארץ־ישראל, וועלכע איז איינגעארדענט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט'ן ווײלען אין אונזער שטאט דער דעלעגאט פון דער אלגעמײנער יודישער ארבייטער־ארגאניזאציע אין א"י ה' מ. ביישטאט, וועלכער האט דא אייגעלייטעט די פינאנציעלע אקציע לטובת די אינסטיטוציעס פון דער הסתדרות.

די קאנפערענץ, צו וועלכער ס'זענען געקומען א רייה אנגעזעהענע און אנפיהרענדע פערזאנען פון דער לאדזשער געזעלשאפטליכקייט, האט געעפענט רעד. ה' יוסף לעווי.

ה' ד"ר א. טארטאקאווער האט פארגעשטעלט אין אלגעמיינע שטריכען דעם מצב אין ציוניזם, וועלכער פערפליכטעט דווקא, אז אלץ־גרעסערע קרייזען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג זאלען זיך גרופירען אין ארבייטס־ציוניסטישע רייהען, ווייל די דאזיגע רייהען זענען די טרעגער פון דער ציוניסטישער פערווירקליכונג און ווייל דער ארבייטס ציוניסט איז בכלל דער וועג־ווייזער פאר דער גאנצער ציוניסטישער בעוועגונג.

דערנאך האלט ה' מלך ביישטאט א רעפעראט וועגען דער טעטיגקייט פון דער הסתדרות. מיט א רייה אינטערעסאנטע און בעלאדענע ציפערן און פאקטען בעווייזט ער, אז די ארבייטערשאפט האט מיט איהר איניציאטיוו און אנשטרענגונג געשאפען אין א"י — אפילו אין די שווערסטע צייטען — אייביגע ווערטען פארן יודישען פאלק, וועלכע דינען אלס קוואל פון בעגייאונג פונ'ם גאנצען יודישען לעבען. בכדי די טעטיגקייט פון די ארבייטער אינסטיטוציעס זאל קאנען פארטגעזעצט ווערען און זיך אנטוויקלען אין דער דאזיגער ריכטונג, איז נויטיג, אז די ברייטסטע יודישע קרייזען זאלען כסדר שטיצען דעם פינאנץ־אינסטרומענט פון דער הסתדרות — די קופת־פועלי־א"י (קפא"י).

רעד. יוסף לעווי, ווייזט אן אין זיין רעדע אויף דער גרויסער בעדייטונג פון דער אקציע לטובת די אינסטיטוציעס פון דער הסתדרות, פון דעם ציוניסטיש־דערציהערישען שטאנדפונקט. אין דעם גרויסען געדאנקלעכען כאאס, וועלכען דער ציוניזם לעבט איצט איבער בילדעט דער ארבייטס־ציוניזם דעם קערן ארום וועלכען ס'דארף זיך גרופירען אלץ וואס שטרעבט צום גרויס־ציוניזם, אלץ וואס וויל דורכ'ן ציוניזם לעזען די יודען־פראגע.

א לענגערע רעדע האלט ה' ד"ר מ. ברוידא, „די הסתדרות און איהרע לייסטונגען פערדינען די פולסטע אנערקענונג און שטיצע, ווייל זי פערקערפערט אין זיך די אידעלסטע און אידעאליסטישסטע שטרעבונגען, צוזאמען מיט א טיף־עמפינדליכען חוש פאר די רעאלע בעדערפנישען פון דעם יודישען אויפבוי־ווערק. זעלבסטפערשטענדליך, אז מ'דארף דערביי נישט פערגעסען, דאס אויך אנדערע טיילען פון פאלק האבען זייערע פערדינסטען און ראל ביי דער פערווירקליכונג פונ'ם ציוניזם. דאך מוז זיין פארהערשענד אין דעם ציוניסטישען פערווירקליכונגס־פראצעס דער מאמענט פון לאבאריזאציע, דאס דורכדרינגען סיי דעם יחיד סיי דעם כלל מיט דעם בעוואוסטזיין פון דער גרויסער וויכטיגקייט וואס די אייגענע פראדוקציע ארבייט האט פאר'ן אויפבוי פונ'ם לאנד, אזוי ווי עס ווערט אנגעווענדעט אין א"י. און וועט די הסתדרות אויך ווייטער געהען נישט אין דעם ענגען קלאסען ווערק נאר אויף דעם ברייטען פאלקס־שליאך, וועט זי בלי ספק ווערען אלץ ווייטער א וויכטיגער גורם אין דעם אויפבוי ווערק און וועט אלץ מעהר געווינען די סימפאטיעס פון די ברייטסטע יודישע קרייזען.

ה' ב. קארייזמאן, דער פארשטעהער פון דעם פערבאנד פון די ליגעס פאר'ן ארב.־א"י אין פוילען, ווייזט אן, אויף דער הארמאנישער גאנצקייט פון די סאציאלע אינטערעסען פון דער א"י־דיגער ארבייטערשאפט און די אלגעמיינע נאציאנאל־ציוניסטישע אויפגאבען. אט די הארמאניע האט געגעבען שטאנד־האפטיגקייט דעם יודישען ארבייטער־קלאס אין א"י און האט איהם געמאכט פאר דעם אנפיהרענדיגען כוח אין אונזער אויפבוי־ווערק, אין געגענזאץ צום בירגערטום, ביי וועלכען עס קומען אפט מאל פאר א קאאליציע צווישן זיינע נאציאנאלע געפילען און סאציאלע אינטערעסען. דאס ווערק פון דער הסתדרות איז נישט קיין פארטייי־ווערק נאר א פאלקס־ווערק, אין אייגענטליכען זין פון ווארט. די אקציע פאר'ן ארבייטענדיגען א"י איז דעריבער נישט קיין הילפס אקציע פאר „ארימע ארץ־ישראל'דיגע ארבייטער" נאר א אויפבוי אקציע פונ'ם יודישען לעבען.

עס רעדען נאך די ה"ה: י. שאליט, וועלכער מעלדעט וועגען דער פאזיטיווער בעציהונג פונ'ם האנדעלס־אנגעשטעלטען־פעראיין צו דער הסתדרות, י. גאלדין, ש. י. שווייג און מ. ביישטאט.

צום סוף ווערט אייגשטימיג אנגענומען די רעזאלוציע לויט וועלכער אלע אנוועזענדיגע פערפליכטען זיך צו שטיצען די אקציע לטובת דער הסתדרות.

א זייגער 1 ביינאכט שליסט ה' רעד. יוסף לעווי די קאנפערענץ.

בערגעלסאנס „טויבער"

די ערשטע אויפפיהרונג פון הערמאן־טעאטער

בערגעלסאנס דראמא דער „טויבער" האט זיך נישט דערהאלטען קאנסעקווענט אויף דער הויך פון א סאציאלער דראמא, אין וועלכער ס'דארף געלעזען ווערען א סאציאלער פראבלעם. דער ווילען צו טעאטראלישער אקציע האט אפגענומען דעם סאציאלען ווערט פון דער דראמע. די דראמע הויבט זיך אן מיט א שטרייק־קאנפליקט, מיט א בונט פון די מאסען. אבער ענדיגט זיך, מיט א פערזענליכער נקמה פון א בעוולה'טען דחוקה נישט־בעוואוסטזיניגען פראלעטאריער. די נקמה דרינגט גראד נישט ארויס פון קיין סאציאלען קאנפליקט נאר פון א זייטיגען עפיזאד אין דער דראמע. דער דאזיגער עפיזאד — א סאמע געוועהנליכע געשיכטע פון א לאבוזעוואטען בחור, וואס פערפיהרט א דינסטמיידעל האט זיך ארויסגערוקט אין אויבענאן פון דער דראמא און איהר סאציאלער ווערט איז דעריבער געבליבען גלייך — נול.

פונדעסטוועגען איז די פיעסע זעהר טעאטראליש, פול מיט אקציע און סצענישען אויפטו, ריין אין ווארט און האנדלונג און מאכט א גרויסען איינדרוק, בעזונדערס מיט די גוט־געצייכענטע טיפען. (בעזונדערס פון דעם „טויבען").

דאס הערמאן־טעאטער האט דעריבער זעהר גוט געטון, ווען ער האט צו דער פרעמיערע פון דער נייער קולטורעלער פאזיציע געשטעלט די דאזיגע דראמא. דא האבען אלע א ברייט פעלד צו בעווייזען זייערע מעגליכקייטען, דער צושויער קען פון דער אויפפיהרונג פון „טויבען" ארויסדריגען, וואס פארא גרויסע פערספעקטיווען ס'בעזיצט דאס נייע טעאטער און וואס מ'קען און דארף פון איהם ערווארטען.

קודם כל רעזשי: דוד הערמאן איז אפשר רער איינציגער און אהן ספק דער ערשטער, וועלכער האט אין רעזשיסערישער הינזיכט אויסגעהאקט א פענסטער אין יודישען טעאטער. קיין אייראפא. ער האט צורייצט אונזער אפעטיט צו א גוט יודיש טעאטער און דעריבער, ווען מיר געהען צו א הערמאן־אויפפיהרונג האבען מיר גרויס אפעטיט, און ס'ווילט זיך געשמאק קאנסומירען. די רעזשי אין „טויבען" האט זיכער נישט ענטוישט (אויב פערהעלטנישען און בעדינגונגען קענען אין א טעאטער גילטען אלס פערענטפערונג). מיר לעבען אבער דאך נישט אין די הימלען און מוזען אונזער ארימקייט בעהמען אזוי ווי זי איז. ביי די סצענישע בעדינגונגען אין טעאטער, וואו דאס קאמעראל־טעאטער שפילט איצט האט הערמאן געוויזען וואונדער, די קאנסטרוקציע פון דער ביהנע אין דער מיניאטור, ווי מ'האט זי געמוזט אויסבויען האט איבערגעשטיגען אלע ערווארטונגען.

דער אנסאמבל פון הערמאן־טעאטער בעשטעהט א חוץ עטליכע אקטיארען מיט א גרויסען סטאזש פון א גרופע יונגע, טאלענטירטע, פולבלוטיגע אקטיארען מיט בעציהונג, ערנסטקייט און ברען. אלע צוזאמען בילדען א הארמאניע פון צוזאמענשפיל און איינהייטליכקייט.

דעם „טויבען" קרעאירט דער פרעמיער פון דער „ווילנער טרופע" יוסף קאמען. דער דאזיגער באמת פיינער אקטיאר איז אזוי אונמיטעלבאר, אז ער ריהרט דעם צושויער, ער האט דעם כוח אין געוויסע מאמענטען צו פאראייניגען די ביהנע מיט'ן צושויער־רוים. הגם קאמען האט די ראל פון „טויבען" געשפילט אביסעל צו ווייך, צו ליריש, האט ער אבער דעם דאזיגען טיף דערהויבען צו א קינסטלערישע פיגור און געמאכט דערפון א גרויסע קרעאציע.

דינה קעניג (אסתר) האט איהר בעציהונג צו א ראל. די דאזיגע הויפט־פיגור, ארום וועלכער ס'דרעהט זיך די גאנצע אקציע אין דער דראמא איז ארויסגעקומען גאנץ, פערענדיגט, זאפטיג. קעניג האט א זעלטענע דיקציע און אינטאנאציע און זי מאכט דעם געהעריגען איינדרוק.

שטארק איז אויסגעוואקסען פאר אונזערע אויגען זלמן הירשפעלד, (שמעון ביק) דאס איז נישט מעהר דער אמאליגער סטודיאנט, זיין ראל האט ער אויסגעפיהרט מיט פיל פערשטענדניש און אויסגערעכענטקייט. ער האט טאלענט און ער וועט נאך זיכער פיל געבען.

בת־שבע פרוי ביק) האט געגעבען א פיינע סילוועטקע, האט א פיינעם טאן אבער ערטערווייז האט זי זיך געפלאנטערט אין דער אויססנראך־דיאלעקט.

יחיאל ראקאוו (יאסעל באבצעס) האט בעוויזען, אז ער קען שפילען א חוץ שונד אויך בעסער טעאטער, די סימפאטישע נערה (לאהקע) האט שטענדיג איהר דיסקרעטען און איידעלען טאן, זי געהט נישט ארויס פון די ד' אמות פון עהרליכקייט און ערנסטקייט אין טעאטער.

גרויס נחת, אמתע פרייד געניסט מען זעהענדיג די יונגע צושפילטע קינסטלער בירנבוים (שולק), יעקב קורלענדער (נאדזיראטעל), מעסינגער (מענדעל), דוד אולרייך (מעהל־סוחר) און באשע קאהאן (יואליק), דער לעצטער האט מען אבער נישט געדארפט געבען די ראל פון דער גבאיטע.

די מאסען־סצענעס זענען געווען שוואכע.

י. ראנקי.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20

לייטונג: א. בעזמאן.

גאסטשפילען פון ווארש. „סקאלא"־טעאטער

אונטער דער לייטונג און מיט'ן אנטייל פון בעריהמטען ארטיסט און רעזשיסער

משה ליפמאן

היינט, מאנטאג, ד. 11־טען מאי, 9 א זייגער אין אווענד

צו ביליגע פרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 צום לעצטען מאל

ה. לייוויק'ס לעצטע מייסטערווערק — די שטארק־עמאציאנעלע פיעסע אין 6 בילדער

„הערש לעקערט"

רעזשי: משה ליפמאן

1. בילד: אין קעלער־שטוב ביי הערשקע; 2. בילד: אין דער קאנספעראטיווער דירה; 3. בילד: אויפ'ן ווילנער שול־הויף דעם ערשטען מאי; 4. בילד: די געשמיסענע; 5. בילד: דער שאס אויפ'ן צארישען גובערנאטאר; 6. די עקזעקוציע איבער הערשקען

דינסטאג דעם 12־טען מאי — צום ערשטען מאל אין לאדז מיט משה ליפמאן

דער אייביגער נאר

אין 3 אקטען, געשפילט געווארען אין ווארשא ביז 100 מאל נאכאנאנד.

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 זל.

אום אויסצומיידען א געדראנג ביי דער קאסע בעט די דירעקציע זיך פערזארגען פריהער מיט בילעטען

פריען: בארסקא־פישער, עני ליפאן, מ. קייזעראוויטש, ליאלא יאקובאוויטש. מענער: משה ליפמאן, שמחה וויינטרויב, סעם בראנעצקי, יעקב פישער. גיסענצוויייג, אהרן אייזענבערג, מ. וויכער, ש. קראנץ און הערמאן פישער.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

בעמערקונג: וואוילטעטיגע פארטעלונגען ווערען פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזשער לעבען

(9

אונבעהאלפען איז זי געשטאנען אויף אנ־עק גאס, געקוקט פאר זיך און נישט געוואוסט וואס זי האט צו טון.

אפשר זיך ארונטערווארפען אונטער'ן טראמוואי? און מיין קינד, צי וועל איך שוין רעזיגנירען דערפון? איז דען מעגליך, אז די געזעצען זאלען זיין אזוי אכזריותדיג, אז זיי זאלען ערלויבען אוועקצורייסען א קינד פון זיין מאמען. דאס איז דאך אונמעגליך, אבער ווער וועט מיר העלפען, צו וועמען קען איך זיך ווענדען.

— איין עצה האב איך, האט סאניע זיך געטראכט, איך וועל געהען צוריק צו נירענבערג'ן, איך וועל איהם דערצעהלען, אז איך האב א קינד פון איהם. איך וועל איהם דערצעהלען וואס איך האב געטון מיט'ן קינד, ער וועט מוזען עפעס טון אז איך זאל דאס קינד צוריקבעקומען, איך וויל פון איהם מעהר גארנישט, איך וועל אוועקפאהרען פון דאנען, איך וועל איהם קיין שום שוועריגקייטען נישט מאכען, איך וועל איהם פאלען צו די פיס, בעטען, אז ער זאל מיר העלפען צוריקבעקומען דאס קינד און איך וועל אוועקגעהען פון איהם.

— און וואס וועט זיין, אז ער וועט מיך ארויסיאגען, פערטרייבען אזוי ווי ער האט געמאכט מיט אלע אנדערע מיידלעך ביז מיר.

פלוצלונג ווען סאניע איז אזוי געשטאנען פערטראכט אויפ'ן גאס איז צו איהר צוגעגאנגען א זעהר עלעגאנטע יונגע פרוי, ארייגעקוקט איהר אין פנים און געזאגט צו איהר:

— ענטשולדיגט כ'בעט איך, ס'קען זיין, אז איך האב א טעות, אבער איהר זענט מיר זעהר בעקאנט. צי הייסט איהר נישט אמאל גינזבורג.

— יא, האט סאניע מיט דער גרעסטער פערוואונדערונג געענטפערט.

— און אויפ'ן נאמען הייסט איהר סאניע, האט די דאמע ווייטער געפרעגט.

— יא, אזוי איז עס, אבער...

— פרעגט נישט ווער איך בין, אויב איהר דערקענט מיך נישט איז פיל בעסער.

סאניען איז דאס פנים פון דער דאמע פארגעקומען זעהר עהנליך, אבער בשום אופן האט זי זיך נישט געקענט דערמאהנען וואו און ווען זי האט די דאמע געזעהען.

די אונבעקאנטע האט דערווייל אנגעהויבען פונאנדערצופרעגן סאניען.

— סאניע פון וואנען קומט איהר אהער קיין קיין לאדז? וואס טוט איהר דא? מיט וואס בעשעפטיגט איהר אייך, וואו געפינט איהר זיך איצט, איהר געהט מיט דער וואליזע אזוי ווי אוועקצופאהרען. איהר פאהרט טאקע אוועק.

סאניע האט זיך אנגענומען מיט מוט און געזאגט:

— אפשר יא, און אפשר נישט, איך וועל אייך פריהער נישט ענטפערען, ביז איהר וועט מיר נישט זאגען ווער איהר זענט, מיט קיין אונבעקאנטע קען איך אין גאס נישט רעדען.

— און דאך קען איך אייך איצט נישט זאגען ווער איך בין.

אין דעם אויגענבליק איז צו ביידע פרויען וועלכע זענען געשטאנען אויפ'ן עק גאס צוגעפאהרען אנ'אויטאמאביל, די טיר פון אויטא האט זיך געעפענט און איידער סאניע האט זיך נאך בעוויזען ארומצוזעהען וואס דא קומט פאר, האט אימיצער זי א ריס געגעבען און שוין איז זי געזעסען אין אויטא, גלייך נאך איהר איז אין אויטא אריין די אונבעקאנטע דאמע און נאך א הויכער שטארקער מאנספערשוין.

אין ערשטע מאמענט האט סאניע געוואלט שרייען אבער די דאמע האט זיך צו איהר געווענדעט אין א זעהר העפליכען טאן.

— פריילין גינזבורג, מאכט נישט קיין טומעל, מיר מיינען נישט אייער שלעכטס, מיר פיהרען אייך אוועק אין א זיכער ארט און דארטען וועט איהר פערבלייבען א געוויסע צייט, צוליב א געוויסער אנגעלעגענהייט, וועגען וועלכער איהר וועט זיך שפעטער דערוויסען, קענען מיר נישט ערלויבען, אז איהר זאלט זיך ארומדרעהען אין שטאט און מ'זאל וויסען וועגען דעם, וואו איהר געפינט זיך.

סאניע האט נאך אלץ נישט געקענט קומען צו זיך פון איבעראשונג, מיט אומצופרידני און שרעק האט זי געקוקט אויף די מענשען, וועלכע זענען מיט איהר געפאהרען.

זי האט נישט געוואוסט, וואוהין זי פאהרט, ווייל די פענסטערלעך פון אויטא זענען געווען פערהאנגען מיט גרויסע פארהענגלעך און איבערהויפט האט זיך געבערענט א קליינע עלעקטריש לעמפעל.

סאניע האט גארנישט געריעדט, זי האט פערשטאנען, אז דאס טומלען וועט גארנישט העלפען, אז זי געפינט זיך אינגאנצען אין די הענט פון די מענשען, וועלכע פיהרען זי ערגעץ אוועק.

דאס אויסזעהען פון די מענשען, וועלכע זענע זמיט איהר געפאהרען האבען זיך איהר אויסגעוויזען זעהר סימפאטיש, איהר פארגעפיהל האט איהר געזאגט, אז די מענשען מיינען איהר קיין שלעכטס נישט צו טון.

— איבריגענס האט סאניע זיך געטראכט, וואס האבען די מענשען צו מיר, וועמען האב איך שלעכטס געטון.

דער אויטא איז געלאפען און סאניע האט לויט דער צייט וואס זי איז געפאהרען האט זי געוואוסט, אז זי פאהרט שוין אויסער דער שטאט. סאניע איז געווען כמעט זוי אינגאנצען רוהיג, איהר איז געווען אלץ איינס ווי אהין מען פיהרט זי און אפילו וואס מען וועט טוען מיט איהר.

מיט עטליכע מינוט שפעטער האט זיך דער אויטא אפגעשטעלט און די אונבעקאנטע האט העפליך גענומען סאניען אונטער'ן ארים און זי געבעטען ארויסצוגעהען, די וואליזע האט גענומען דער יונגערמאן און זי ארויסגעטראגען.

סאניע האט נישט פראטעסטירט, זי האט באכגעפאלגט די אונבעקאנטע און איז געגאנגען וואוהין זיי האבען זי געפיהרט.

דער אויטא איז געבליבען שטעהען פאר א גרויסען גארטען, וועלכער איז געווען ארומגעצוימט מיט א שעהנעם געמויערטען טויער. אין עטליכע סעקונדען ארום האט א גרויסער גוי געעפענט דאס טויער האט בעגריסט די אנגעקומענע מיט א טיפען בליק און גוט מארגען.

— וואס הערט מען דא טאמאש, האט דער יונגערמאן געפרעגט.

— אלץ אין דער בעסטער ארדנונג, הער רייטבערג. גארנישט קיין נייעס.

די אנגעקומענע זענען אריין אין גארטען, אדורכגעגאנגען דורך א לאנגער אלעי, און צוגעקומען צו א פרעכטיג געמויערטער ווילע, זיי זענען אריין איבוועניג, אדורכגעגאנגען דורך עטליכע קארידארען ביז זיי זענען אריינגעקומען אין א שעהן, הגם איינפאך מעבלירטע צימער.

— פריילין גינזבורג איהר קענט זיך פיהלען אזוי ווי ביי זיך אינדערהיים, איך וועט דא גארנישט פעהלען, וואס איהר וועט נאר פערלאנגען וועט איהר בעקומען, איהר וועט דא זיין נאר א געוויסע צייט, ביז מיר וועלען אדורכפיהרען א זעהר וויכטיגען ענין, דא וועלען מיר אייך דערצעהלען וועגען וואס עס האנדעלט זיך, פרובט אבער נישט צו בעגעהען קיין נארישקייטען און פערהאלט אייך פאלשטענדיג רוהיג, ווייל איך פערזיכער אייך, אז מיר זענען אויסען נאר אייער טובה.

(פארזעצונג קומט)

פאר אייער אפרייזע אויף ערהאלונג

קויפט איין אייער קאסמעטיק נאר אין דער ערשטער רענאמירטער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע

J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5

TELEFON 175-92

וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע

פערפומען, טואלעט-זייפען, קרעמען, פודערען, קעלנישע בלומען-וואסערן א. אז. וו.

בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.

פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

היינט פרעמיערע! אינטערעסאנטער, רעאליסטישער שטימונגס-קלאנג-פילם. געשאפען אויפ'ן גרונד פון דער ריזיגער אקעאן-קאטאסטראפע

„אטלאנטיק"

ריהרענדע דראמע, רעזשי פון E. A. Dupont .·. סענסאציע! רעאליזם! עמאציע! קאמף פון ים-העלדען מיט דער סטיכיע! טראגישע סצענעס! וואונדערבארע אויפנאהמען!

— אין די הויפט-ראלען: — JOHN STUART, M. CARROL, MONTY BANKS i JOHN LANGDEN

אנהויב טעגליך 5 נאכמ., שבת און זונטאג 2 נאכמ.

פאפולערע פרייזען פון די פלעצער! היינט פרעמיערע!

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!

גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!

1) די שלאכט ביים סאם

דראמע פון די צייטען פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

2) „פאטערליכע פערגעניגענס"

פרעכטיגע קאמעדיע. .·. אין די הויפטראלען:

LEW CODY I AILEN PRINGLE

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 בייטאג .·. דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

האלא, לעטניקעס!

לאזט נישט אייער פערמעגען אויף הפקר!

ווילט איהר האבען א רוהיגע זומער-וואוינונג, מוזט איהר זאפארט, איידער אייער פאמיליע פאהרט ארויס צו דער נאטור, פאר מינימאלע קאסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.

אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אומזיסט

אין ביורא בוזין, לאדז, אגראדאווא 3 טעלעפאן 191-48

אין ביורא: שלעזינגער, לאדז, שרוד-מיעסקא 47 (פריהער נאווא-צעגעלניאנא 17), טעלעפאן 211-22. 2788

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעהיינג בעזאמונגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לאמונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטע-פוס ספעציעלע אנלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן סערויכערטע פון דער קראנקען-קאסע,

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין עפענטליכע דאנקבארקייט דעם ה' די-רעקטאר י. ראפאפארט, ארטאפעד, וואו געהאט אין לאדז וואלטשאנ-סקא 10, פאר אפראטעוען מיך פון טויט צוליב שווערע רופטור-קראנקהייטען. דער פערלעגטער בעגראוש פון זיין סעמערע פערחיע מיך איצט פון רופטור-מעהטאגען. דער ה' דירעקטאר האט נישט אפגעלאזט זיינע הענד פילו דא-מאלס, ווען אלע האבען שוין נעצווייפעלט אין מיין לעבען און פאר די דא-זיגע איבערגעגעבענהייט דאנק איך איהם הארציג.

Boruch Mallerman.

Doktór KLINGER

ספעציאל-ארצט פאר וועגעריש, הויט און האר-קראנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוועגד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פעטריקאווער 62"

צו פערדינגען

אנ'ארט מיט א פענסטער און א ניי-מאשין, גוט פאר א שניידער אדער אנ'אנ-דערע ווערקשטעל. לאדז, קרוטקא 15 (באלוט), וו. 2

י. ל. פייטלאוויטש

קוואליפיצירטע

הויזען-נייהער

צו בעסערע סארט מאגא-זין-ארבייט און פרעסער קענען זיך מעלדען זאפארט

אלעקסאנדריסקא 25 ביי פעלדמאן. 2791

„SANATO"

ווענעריש קליניק כירורגישע

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. med. H. Karaś

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

זגערזשער 16

נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אוועגד.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט

און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2

ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7

ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12—2

ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6

ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 1—11½

ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7

ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5

ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2

נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1

א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-טעכדהיילונג, בעלייכטונגען, קארענקען, מעטאלען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

איינגעגאנגען נענען שארלאך (שקארלאטינע).

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

ווזיטען אין שטאט.

DR. MED. Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8—10 פריה, און פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska 8 פון 12³⁰ ביז 1³⁰ נאכמ.

Dr. med. W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134—72

נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אוועגד.

DR. MED. L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אוועגד.

Dr. Z. RAKOWSKI

פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

4 צעגעלניאנא 4

פריהער צעגעלניאנא 36) טעל. 216-90.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אן פון 9 — 2 נאכמ. און פון 5— 9 אוועגד

פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-צימער.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

יעדער איינציגער האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג-ארטאפעד

Gdańska 28, tel. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינגענע פראצאווניע פון וועטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלטרקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ [illegible] א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג [illegible] די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . 60—

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— 8

[illegible] דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", społdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.